

PROGRAMUL DE COOPERARE ELVEȚIANO-ROMÂN
SWISS-ROMANIAN COOPERATION PROGRAMME

Noi **Orizonturi**
pentru tineri și comunitate

CONECTEAZĂ- I LA COMUNITATE!

Învățarea prin serviciu în folosul comunității

INTRODUCERE

Prezentul ghid nu este o lucrare teoretică ci oferă, mai degrabă, un cadru de referință pentru ceea ce este învățarea prin serviciu în folosul comunității.

Ghidul este structurat în două părți. Prima parte analizează conceptul de învățare prin serviciu în folosul comunității, scopul și rezultatele unui asemenea tip de învățare, beneficiile pe care le aduce, rolul facilitatorului, etapele unui proiect de învățare prin serviciu și tipologia proiectelor.

Partea a doua este o colecție de instrumente și metode ce pot fi folosite în cadrul fiecăreia din etapele unui proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității. Acestea sunt adaptate pentru specificul vârstei, membrii IMPACT având posibilitatea de a le alege pe acelea care li se potrivesc cel mai bine, în funcție de preferințele, experiența și dinamica clubului IMPACT.

Ghidul completează Curriculum IMPACT (secțiunea **Cetățenie activă**, modulul **Eu și comunitatea**), de aceea recomandăm ca, după fiecare proiect realizat în cadrul unui club IMPACT, facilitatorul să revină întotdeauna la conceptele de aici, astfel încât să contribuie la dezvoltarea competențelor membrilor IMPACT, iar proiectele de serviciu în folosul comunității să devină din ce în ce mai relevante.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	9
PARTEA I - ÎNVĂȚAREA PRIN SERVICIU ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII	10
Definiție și caracteristici	10
Cei „trei C”: caracter, contribuție, competențe	11
Beneficii ale învățării prin serviciu în folosul comunității	12
Rolul facilitatorului și vocea membrilor	14
Tipologia proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității	16
PARTEA II - ETAPELE PROIECTULUI DE ÎNVĂȚARE PRIN SERVICIU ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII	18
Formarea și pregătirea grupului	18
Analiza comunității și identificarea unei nevoi reale	20
Identificarea nevoilor de învățare și stabilirea obiectivelor educaționale	21
Planificarea proiectului	22
Implementarea proiectului	23
Reflecția și evaluarea	24
Sărbătorirea proiectului	25
PARTEA III - ANEXE	27
Instrumente și metode folosite în proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității	
Jocuri de cunoaștere interpersonală - Bingo uman	27
Activități de autocunoaștere - Blazonul personal	28
Blazonul personal - exemplu	25
Contractul de valori - descriere	26
Contractul de valori - exemplu	27
Instrumente pentru colectarea informațiilor despre comunitate	
Turul comunității	28
Turul comunității - ghid de observație	29
Interviul cu reprezentanți ai comunității	32
Interviul în comunitate – scala răspunsurilor	33
Ghid de interviu	34
Organizarea unui grup de discuții	35
Plan de întrebări pentru un grup de discuții	36

Sondajul de opinie	38
Sondajul de opinie - exemplu de chestionar	39
Instrumente pentru analiza comunității	
Harta comunității – prezentare	40
Harta comunității – ghid de construcție	41
Harta comunității - exemplu	42
Analiza SWOT - prezentare	43
Analiza SWOT a comunității – ghid de realizare	44
Comunitatea văzută prin fotografii – prezentare	45
Analiza articolelor din presa locală - prezentare	46
Instrumente pentru alegerea unei probleme din comunitate	
Matricea deciziilor - prezentare	47
Matricea deciziilor – alegerea unei probleme	48
Instrumente pentru analiza problemei	
Copacul problemei – prezentare	49
Copacul problemei - exemplu	50
Instrumente pentru stabilirea nevoilor de învățare	
Metoda mânușelor - prezentare	51
Metoda mânușelor - exemplu	52
Metoda cadranului - prezentare	53
Metoda cadranului – exemplu	54
Planul personal de învățare - prezentare	55
Planul personal de învățare – exemplu	56
Instrumente de planificare a proiectului	
Planul de activități - prezentare	57
Planul de activități - exemplu	58
Tipuri de roluri în proiect – prezentare	59
Resursele necesare proiectului - prezentare	60
Resursele necesare proiectului - exemplu	61
Bugetul proiectului - prezentare	62
Model de buget simplu	63
Ghidul de parteneriat	64

Ghid de promovare a proiectului	66
Ghid de promovare - model de comunicat de presă	68
Instrumente de scriere a proiectului	
Formular de scriere a proiectului – elemente esențiale	69
Formular de scriere a proiectului – exemplu	70
Instrumente de monitorizare a proiectului	
Întrebări suport pentru monitorizarea proiectului	73
Tabel de monitorizare a proiectului	74
Instrumente de evaluare a proiectului	
Formular de raport	75
Prezentarea proiectului – exemplu template	77
Puncte de atins în realizarea proiectelor	78
Povestea proiectului nostru	80
Proiectul nostru în acvariu	81
Instrumente de evaluare a învățării	
Întrebările de reflecție asupra proiectului	82
Harta experiențelor	84
Competențele mele	85
Vocea tinerilor	86
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE	87

CUVÂNT ÎNAINTE

De ce acest ghid? Din 2002, Fundația Noi Orizonturi promovează constant învățarea prin serviciu în folosul comunității prin intermediul programului IMPACT (cluburi de inițiativă comunitară pentru tineri). Tinerii cu care lucrăm, elevi de gimnaziu și liceu, învață să identifice nevoile din comunitate, să recunoască oportunitățile pentru schimbare și să își gestioneze dezvoltarea personală. Deși avem deja 15 ani de când încercăm să arătăm beneficiile folosirii acestui tip de învățare, la nivel național, metoda rămâne încă foarte puțin utilizată la clasă. În timp ce în Statele Unite ale Americii sau în America de Sud metoda învățării prin serviciu în folosul comunității este foarte bine corelată cu programa școlară, la noi în țară aceasta este folosită mai degrabă ca o activitate extracurriculară.

Pentru anul școlar 2016 – 2017, ne-am asumat să aducem această metodă în atenția tuturor profesioniștilor implicați în educația elevilor. Ne dorim ca cei care lucrează îndeaproape cu elevii să exploreze beneficiile pe care învățarea prin serviciu în folosul comunității le propune acestora, profesorilor, școlii și comunității.

Unicitatea acestei metodei de învățare constă în combinarea acțiunilor pe care copiii și tinerii le derulează în comunitate ca răspuns la nevoile identificate, cu obiective de învățare pe care aceștia și le stabilesc pentru dezvoltarea lor personală. Practic, copiii împreună cu profesorii învață făcând și fac învățând. După implicarea în cel puțin un proiect de serviciu în folosul comunității, tinerii înțeleg mai bine valoarea pe care munca lor o are, își înțeleg mai bine rolul lor în cadrul unei echipe și devin mai responsabili față de mediul în care trăiesc.

Ca manager de proiect, am luat contact direct cu transformările experimentate de către elevii și profesorii care au folosit metoda. Am putut observa cum elevii devin mai pricepuți în a identifica și defini problemele din comunitate, cum devin mai implicați și cum reușesc să găsească soluții creative și durabile. Mi s-a confirmat din nou credința că tinerii sunt generatori de schimbare și că atât timp cât sunt încurajați și li se oferă oportunități de a se implica, pot fi o voce importantă în comunitate.

Sunt recunoscătoare pentru că în cadrul proiectului pe care îl coordonez (Profesori motivați, tineri pregătiți pentru viață!) am avut posibilitatea să dezvoltăm acest ghid de lucru cu metoda de învățare prin serviciu în folosul comunității. Mergând în vizită la cluburile IMPACT dezvoltate în mediul rural, am văzut câtă nevoie de implicare și recunoaștere au tinerii dar și ce frumos cresc profesorii care folosesc constant metoda în lucrul cu elevii.

Sperăm ca acest material să fie cât mai accesat și să reprezinte un conținut de referință pentru toți aceia care doresc să ofere noi posibilități de dezvoltare, copiilor cu care lucrează.

Andreea Băltărețu,
Manager proiect

PARTEA I - ÎNVĂȚAREA PRIN SERVICIU ÎN FOLOSUL COMUNITĂȚII

Definiție și caracteristici

Fundația Noi Orizonturi consideră că educația trebuie să fie transformatoare, având misiunea morală și socială de a contribui la binele societății. Cheia pentru împlinirea acestei misiuni o reprezintă învățarea prin serviciu în folosul comunității. Îmbinând implicarea civică și învățarea, această metodă oferă copiilor și tinerilor cadrul potrivit pentru a-și dezvolta caracterul și competențele, dar și pentru a contribui la dezvoltarea comunității.

O definiție semnificativă cu privire la ceea ce reprezintă învățarea prin serviciu în folosul comunității o găsim în „Learn and Serve America”¹:

„Învățarea prin serviciu în folosul comunității este o strategie de predare și învățare care integrează munca în folosul comunității cu instruirea și reflecția, pentru a îmbogăți experiența de învățare, pentru a dezvolta responsabilitatea civică și pentru a consolida comunitățile”.

Pentru a înțelege mai bine ce este învățarea prin serviciu în folosul comunității este necesar să identificăm diferențele dintre un proiect de serviciu în folosul comunității și un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității.

Într-o acțiune obișnuită de voluntariat, caritabilă sau civică:

- Adulții iau deciziile cheie și distribuie sarcini tinerilor („vom planta copaci”, „vom cânta colinde la azilul de bătrâni”);
- Obiectivele de învățare nu sunt explicit definite și nu sunt negociate cu tinerii;
- Tinerii nu reflectează asupra progresului de învățare și impactului în comunitate.

VS

Într-un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității

- Vocea tinerilor e auzită; ei iau decizii cheie (definirea nevoii, alegerea soluției, folosirea resurselor);
- Facilitatorul este preocupat de stabilirea și evaluarea obiectivelor de învățare, definite în relație cu nevoile tinerilor și acțiunea de serviciu;
- Tinerii reflectează regulat asupra progresului în învățare și impactului în comunitate.

1. <http://www.unctfsu.edu/civic-engagement/service-learning/definition-of-service-learning> downloaded December 23, 2016.

Proiectul de serviciu în folosul comunității reprezintă o muncă depusă de o persoană sau un grup de persoane, de pe urma căreia beneficiază comunitatea. Serviciul este făcut de obicei în cadrul comunității în care locuim, iar beneficiarii pot fi copii, vârstnici, persoane cu dizabilități, animale fără adăpost etc.

Proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității este o abordare educațională care facilitează învățarea elevilor prin implicarea lor în rezolvarea unor probleme din comunitatea lor. Sub călăuzirea unui facilitator adult, ei sunt cei care identifică nevoile comunității, dezbat soluții, se reunesc în jurul unui scop comun și acționează în comunitate.

În acest fel, învățarea prin serviciu în folosul comunității contribuie la împuternicirea tinerilor ca agenți ai transformării și cetățeni „capabili, productivi și contribuabili, esențiali în comunitatea lor” (Wade).

Învățarea prin serviciu în folosul comunității și cei „trei C”: caracter, contribuție, competențe

Care este natura transformării spre care tinde învățarea prin serviciu în folosul comunității?

Rezultatele de bază ale transformării pe care o produce învățarea prin serviciu în folosul comunității pot fi reduse la trei nivele: Caracter, Competențe, Contribuție. Aceste trei nivele sunt interdependente și se implică reciproc – descrierea sau examinarea uneia nu poate fi făcută fără celelalte. În contextul proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității, nu poți vorbi despre caracter fără a face referire la contribuție și nu poți vorbi despre contribuție fără a lua în considerare competențele (cunoștințele și abilitățile necesare pentru a implementa un proiect). Fiecare dintre ele pot fi un scop în sine, dar și mijloc pentru celelalte două. Toate trei lucrează împreună – caracterul, competențele și contribuția definesc rezultatele ultime ale „educației pentru transformare”.

Caracterul:

- Cuvântul „caracter” în limba greacă înseamnă a grava sau a marca în mod permanent, ca în piatră;
- Caracterul este terenul valorilor, al virtuților, al trăsăturilor pozitive de caracter și considerate dezirabile (cum ar fi onestitatea, responsabilitatea, curajul etc.);
- Caracterul implică nu cunoașterea teoretică, ci conduita și punerea în practică, el este modelat de acțiuni;
- Proiectele de serviciu în folosul comunității sunt exact contextul care permite practicarea și dezvoltarea virtuților, a trăsăturilor de caracter, prin antrenarea responsabilităților civice, a cetățeniei active și a valorilor orientate spre binele comun

Contribuția:

- Cum este dezvoltat caracterul? – prin contribuție;
- Caracterul nu poate fi format fără o contribuție activă – faptele formează obiceiuri, obiceiurile formează caracterul;
- „Pentru a-și dezvolta responsabilitatea, tinerii trebuie să aibă responsabilități; pentru a învăța să poarte de grijă, trebuie să participe la activități în care să îngrijească; pentru a învăța să le pese de binele comun, trebuie să contribuie la acesta.”² (Lickona 1991, p. 312);
- Contribuția reprezintă tocmai actele concrete de serviciu în folosul comunității – ele sunt atât rezultate ale „educației pentru transformare”, cât și mijloace sau instrumente pentru dezvoltarea caracterului.

Competențele:

- Învățarea prin serviciu în folosul comunității nu presupune doar „a face” ci „a face bine”, a fi eficient, a fi un „agent al schimbării”;
- Implementarea cu succes a unui proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității presupune și cunoștințe, dar și abilități specifice;
- Competențele sunt cunoștințe și abilități care sunt aplicate pentru rezolvarea problemelor – iar rezolvarea problemelor reprezintă însăși inima învățării prin serviciu în folosul comunității.

Beneficii ale învățării prin serviciu în folosul comunității

Învățarea prin serviciu în folosul comunității asigură o serie de beneficii directe și indirecte. Iată câteva din aceste beneficii în cazul programului IMPACT.

Beneficii pentru liderii IMPACT (profesori, preoți, lucrători de tineret etc.):

- Își însușesc mai bine valorile pro-sociale;
- Își dezvoltă abilitățile de lider;
- Își dezvoltă competențe specifice în domeniul facilitării grupurilor, facilitării proiectelor, facilitării învățării;
- Sunt o parte vitală a schimbărilor pozitive din comunitățile lor.

Beneficii pentru membrii IMPACT:

- Se distrează într-un mod sănătos - participarea la IMPACT le acoperă unele nevoi umane de bază, cum ar fi nevoia de joacă și nevoia de amuzament;
- Dezvoltă un sens sporit al responsabilității civice și învață ce este o comunitate;
- Obțin rezultate mai bune la școală datorită participării la proiecte;

2. Lickona, T., *Educating for Character*, New York, Bantam Books, 1991

- Interiorizează, trăiesc valorile morale și sunt purtători de valori în comunitate;
- Au experiența unui cerc de prieteni adevărați;
- Își dezvoltă competențe specifice (management de proiect, competențe de comunicare și inteligență socio-emoțională);
- Își formulează scopuri importante pentru viitor;
- Au încredere și contribuie la schimbarea în bine a propriei comunități;
- Tranziția la viața de adult se realizează într-un mod pozitiv.

Beneficii pentru familiile participanților:

- Se adâncește încrederea și respectul între membrii familiei;
- Competențele de comunicare și înțelegere a modului de rezolvare de conflicte însușite de copii îmbunătățesc relațiile din familie;
- Părinții pot avea încredere în felul în care copiii își petrec timpul liber la IMPACT.

Beneficii pentru școală:

- Elevii se gândesc mai serios la învățatură când îi văd aplicațiile practice;
- Presiunea pozitivă din partea grupului contribuie la dezvoltarea comportamentului moral în rândul tuturor elevilor;
- Profesorii, proprietatea școlii și regulamentul școlii vor fi mai respectate;
- Școala beneficiază direct din proiectele de serviciu în folosul comunității care promovează educația;
- Școlile pot oferi cu ușurință un model coerent de educație non-formală care este ușor realizabil.

Beneficii pentru comunitate:

- Se intensifică și se dezvoltă acțiunile civice;
- Contribuie la înfrumusețarea, educarea și activarea comunității;
- Crește responsabilizarea autorităților;
- Creșterea capitalului social îmbunătățește calitatea vieții tuturor;
- Abilitățile îmbunătățite ale tinerilor conduc la dezvoltare economică;
- Școala este mai strâns conectată la comunitate;
- Comunitatea îi privește pe tineri ca resursă și nu ca pe o problemă.

Rolul facilitatorului și vocea membrilor

Care este rolul facilitatorului în proiectele de învățare prin serviciu în folosul comunității?

Înainte de proiect

- Ajută tinerii în identificarea obiectivelor de învățare și stabilește indicatorii de învățare în proiect;
- Planifică împreună cu membrii grupului, dar și cu diferiți reprezentanți ai comunității, fiecare etapă a proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității;
- Se asigură că membrii iau în considerare toate aspectele proiectului;
- Creează un mediu de învățare în care elevii se simt confortabil pentru a-și aduce contribuția și pentru a-și exprima gândurile;
- Nu impune o soluție grupului;
- Încurajează participarea și responsabilitatea privind luarea deciziilor;
- Ajută membrii grupului în procesul de decizie cu privire la proiectul pe care îl vor alege în funcție de criterii prestabilite;
- Stabilește limite referitoare la diferitele aspecte care pot afecta buna funcționare a grupului, cu privire la activitățile ce urmează a se desfășura, la modul de relaționare cu diferiții actori ai comunității, cu privire la timpul stabilit pentru diferitele activități;
- Se familiarizează cu conținuturile (cu rol de traininguri-suport) din curriculumul IMPACT, specifice tematicilor din diferite arii de învățare: mediu înconjurător, violență, sănătate etc.;
- Identifică metodele cele mai potrivite (specifice educației prin experiență) necesare pentru a facilita activitățile din cadrul întâlnirilor-suport săptămânale;
- Analizează care sunt efectele proiectului asupra: publicului, partenerilor, participanților;

În timpul proiectului

- Ghidează și împuternicește tinerii în coordonarea proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității; este alături de ei pe parcursul implementării proiectului pentru a da indicații, pentru a-i sprijini, pentru a-i încuraja. Tinerii sunt cei care vor administra proiectul și nu facilitatorul;
- Proiectul este un instrument de învățare și de dezvoltare a competențelor – tinerii sunt încurajați să-și înfrângă temerile și să vadă în proiect ocazia de a face și a învăța în același timp. Facilitatorul valorifică fiecare ocazie de pe parcursul implementării proiectului, maximizând potențialului de învățare prin a pune întrebări, prin a încuraja membrii să discute împreună, să caute răspunsuri și să găsească soluții creative pentru fiecare din provocările cu care se confruntă;
- Menține nivelul energetic și entuziasmul participanților pentru a duce la bun sfârșit activitățile și proiectele pe care le încep.

După proiect

- Creează un spațiu de învățare pozitiv, care oferă siguranță tinerilor;
- Încurajează onestitatea și învățarea din propriile greșeli și eșecuri;
- Permite participanților la proiect să extragă învățăminte;
- Stimulează tinerii să reflecteze cu privire la experiențele de învățare avute, să-și identifice competențele dezvoltate și să caute modalități practice prin care pot transfera ceea ce au învățat în viața de zi cu zi la școală, acasă sau în societate;
- Ascultă, pentru a înțelege experiențele fiecăruia; oferă suportul necesar conștientizării;
- Oferă un feed-back specific;
- Folosește întrebări cu răspuns deschis, care încurajează împărtășirea opiniilor și generează discuții constructive între participanți;
- Recunoaște valoarea contribuției fiecărui membru al grupului.

Cât de implicați sunt tinerii în proiecte?

Pentru a răspunde la această întrebare trebuie să înțelegem mai bine ce înseamnă această voce a tinerilor. Vocea tinerilor se poate defini prin incluziunea și participarea activă a acestora în comunitatea lor. În cadrul proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității, această voce a tinerilor apare atunci când ideile lor sunt încorporate cu adevărat în fiecare etapă a proiectului, oferindu-le oportunitatea să se vadă ca agenți ai schimbării în școala sau în comunitatea lor.

Există trei nivele de implicare a tinerilor în proiecte:

- ***Ghidat de tineri*** – profesorii coordonatori includ vocea tinerilor când țin cont de interesele și talentele tinerilor cu care lucrează, folosindu-le în pregătirea proiectului, aceștia fiind consultați în luarea deciziilor;
- ***Direcționat de tineri*** – profesorii includ vocea tinerilor permițând acestora să aleagă cum va arăta proiectul, vor fi angajați activ în luarea de decizii, își aduc contribuția în toate etapele proiectului și le sunt încurajate inițiativele și ideile.
- ***Condus de tineri*** – tinerii sunt cei care vin cu idei, planifică activitățile, preiau roluri de lider. Profesorul coordonator devine doar un facilitator al procesului de învățare, susține tinerii, îi încurajează să-și aplice ideile și să găsească soluții pentru problemele întâmpinate pe parcursul proiectului. Tinerii preiau conducerea proiectului, prin luarea tuturor deciziilor. Acest nivel se construiește în mai mulți ani, până la momentul în care tinerii știu ce vor și cum să facă să își atingă obiectivele.

Tipologia proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității

Atunci când vorbim de tipuri de proiecte de învățare prin serviciu în folosul comunității, în programul IMPACT utilizăm două mari clasificări:

- în funcție de nivelul de generalitate al serviciului în folosul comunității;
- în funcție de domeniul de acțiune al proiectului.

Tipuri de proiecte în funcție de nivelul de generalitate

Există trei niveluri de generalitate ale serviciului în folosul comunității: **serviciu direct, indirect și advocacy**. Toate trei sunt bune pentru diferite etape în dezvoltarea grupului.

■ **Serviciu direct.** Un proiect de serviciu direct este unul în care membrii IMPACT se implică personal și vin în mod direct în întâmpinarea unei anumite nevoi a beneficiarilor. De exemplu, dacă clubul IMPACT plănuiește o zi în care să se ducă afară și să strângă gunoaiile dintr-un parc, ei fac un serviciu direct. Serviciu direct are beneficiul unei mari vizibilități și răsplată imediată. Participanții vor fi capabili să vadă cât de mult gunoi au adunat, să vadă un parc curat în fața geamului lor și să urmărească copiii jucându-se acolo;

■ **Serviciu indirect.** Proiectele de serviciu indirect implică direcționarea tuturor resurselor pentru a-i ajuta pe cei care sunt serviți. De exemplu, dacă clubul IMPACT strânge fonduri pentru adunarea gunoiului (pe care nu îl va strânge el în mod fizic) pentru un cartier mai sărac, el face un serviciu indirect. Serviciu indirect poate fi mai puțin recompensant în anumite privințe pentru tineri, pentru că nu le oferă contact direct cu beneficiarii. În orice caz, poate avea un potențial mai mare al raportului efort-impact față de serviciul direct. De exemplu, participanții clubului IMPACT pot descoperi că pot aduna bani pentru strângerea gunoiului în 10 cartiere diferite. În acest fel, ei vor realiza mult mai mult decât dacă ar fi strâns personal gunoiul printr-un proiect de serviciu direct. Acest nivel de serviciu este potrivit atunci când clubul IMPACT începe să crească și să se maturizeze.

■ **Advocacy.** Un proiect de advocacy implică participanții în educația publică și dezvoltarea politică. Proiectele de advocacy abordează probleme profunde ale comunității, încercând să elimine cauza acestora, nu doar efectele. Dacă clubul IMPACT influențează obținerea unei legi care să presupună o amendă pentru cei care aruncă gunoiul în parc, ei vor face un proiect de advocacy. Advocacy are cel mai slab nivel de interacțiune, efectele nu sunt vizibile, de obicei, decât după câțiva ani, dar are cel mai mare impact în raport cu efortul depus. Un grup de 20 membri IMPACT pot cu succes să obțină o lege care să vizeze curățenia în toate parcurile dintr-o regiune. Deși poate dura ani până când această lege să aibă efecte vizibile, acest precedent poate ușor avea un impact național. Liderii IMPACT știu că un proiect de advocacy presupune cel mai înalt grad de provocare comparativ cu orice alt tip de serviciu în folosul comunității și în general nu trebuie abordat decât după ce grupul IMPACT a îndeplinit cu succes câteva proiecte mai simple.

Tipuri de proiecte în funcție de nivelul de acțiune

Domeniile de acțiune ale proiectelor de serviciu în folosul comunității pot avea o arie de manifestare foarte diversă: proiecte sociale, proiecte ecologice sau de mediu, proiecte educaționale, proiecte de antreprenariat social, proiecte de promovare a sănătății, proiecte culturale, proiecte de advocacy etc.

- **Proiectele sociale.** Proiectele de acest tip urmăresc o cauză socială cum ar fi sprijinirea unor categorii dezavantajate (persoane cu dizabilități, vârstnici, familii sărace, copiii străzii etc.).
- **Proiectele de mediu (ecologice).** Sunt proiecte care vizează în mod direct dezvoltarea conștiinței ecologice și a comportamentului ecologic (acțiuni de protecție a mediului, împădurire, îngrijire și curățare a parcurilor și grădinilor publice, de promovare a comportamentului ecologic, de reciclare etc.).
- **Proiecte de sănătate.** Sunt proiecte care vizează rezolvarea sau ameliorarea unei probleme a sistemului de sănătate public local (spitale), promovarea unor obiceiuri alimentare sănătoase, încurajarea practicării de activități sportive pentru a evita sedentarismul, promovarea unor metode de a ne îngriji de sănătate etc.
- **Proiectele educaționale.** Sunt proiecte care vizează componenta educațională, având ca elemente definitorii activități de învățare în context formal sau non-formal. Educația financiară, educația pentru sănătate, educația pentru promovarea drepturilor omului sunt doar câteva din domeniile în care proiectele educaționale pot fi dezvoltate în spațiul comunității.
- **Proiecte de antreprenariat social.** Sunt proiecte care vizează construirea unei afaceri sustenabile pe termen mediu și lung, cu scopul de a rezolva o problemă socială. Ca orice afacere și afacerea socială este generatoare de profit prin vânzarea de bunuri sau servicii, însă banii sunt folosiți pentru a rezolva o problemă socială (de mediu, de sănătate, de educație etc).

Etapele proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității

Din punct de vedere tehnic, proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității reprezintă un set de activități, planificate și controlate, încadrate într-o perioadă de timp determinată, care au drept scop producerea unei schimbări în bine a unei anumite situații din comunitate.

Pentru a putea concepe un proiect corect, din perspectiva managementului proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității, este important să cunoaștem etapele care trebuie parcurse și importanța lor. În cele ce urmează vom prezenta pe scurt fiecare din aceste etape, caracteristicile specifice și instrumentele ce pot fi folosite.

Formarea și pregătirea grupului

Este prima etapă în cadrul proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității, etapă în care:

- se construiește identitatea grupului;
- sunt clarificate scopurile și așteptările grupului;
- sunt definite normele și valorile după care grupul se va ghida.

În această etapă tinerii:

- încep să se cunoască între ei;
- se auto-evaluează;
- își asumă un scop comun;
- își definesc rolul în cadrul grupului;
- își stabilesc reguli de grup – „Contractul de valori”;
- se angajează în atingerea unor obiective personale de învățare.

Rolul facilitatorului³:

- **Motivarea participanților prin:**
 - prezentarea beneficiilor proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității;
 - jocuri distractive, energice, active;
 - jocuri de formare a echipei;
 - încurajare și laudă fără favoritisme.
- **Includerea participanților prin:**
 - aranjarea scaunelor în cerc în timpul discuției;
 - solicitarea opiniei tuturor;
 - confirmarea în public a contribuției fiecăruia.
- **Dezvoltarea identității de grup prin:**
 - oferirea unor scopuri clare și tangibile grupului, corelate cu proiectul de serviciu în folosul comunității;
 - facilitarea realizării de către grup a „Contractului de valori”.

Metode și instrumente ce pot fi folosite în această etapă:

- **Jocuri de cunoaștere interpersonală⁴** – sunt jocuri care au rolul de a stimula apropierea între participanți și de a permite aflarea unor informații de bază despre ceilalți colegi (prenume, evenimente din viață, date despre familie, interese, preferințe, vise, aspirații etc) - exemplu „Bingo Uman”;
- **Activități de autocunoaștere** – sunt activități care permit participanților reflecția individuală cu privire la propria persoană, în vederea identificării unor caracteristici personale și definirii propriei persoane – exemplu „Blazonul personal”;
- **Contractul de valori** – este un document elaborat de către tineri, în urma unui proces în care grupul se definește și își dezvoltă propriile norme și valori, cerând apoi un angajament individual la normele stabilite.

3. Manual IMPACT, Ghid pentru dezvoltarea unui club de tineret bazat pe metoda educației prin serviciu în folosul comunității, ediția a II-a, 2009, Fundația Noi Orizonturi

4. 855 de jocuri și activități – Ghidul animatorului, 2005, European Youth Exchange Moldova, UNICEF

Analiza comunității și identificarea unei nevoi reale

Termenul de analiză comunitară se referă la procesul de colectare și prelucrare a informațiilor cu privire la comunitate.

Ce informații se pot obține în urma unei astfel de analize?

- aspecte care țin de contextul economic, social, cultural, religios în zona sau localitatea care ne interesează;
- identificarea resurselor existente;
- identificarea nevoilor populației și a problemelor existente (sociale, de mediu, din domeniul sănătății, educației, economic, cultural etc).

În această etapă tinerii:

- vizitează comunitatea, observă problemele din jurul lor, citesc presa locală, discută cu vecini, colegi, persoane dezavantajate, autorități, pentru a identifica nevoile;
- fac o hartă a comunității și inventariază probleme, nevoi resurse;
- decid cu privire la problema pe care vor s-o abordeze.

Metode și instrumente ce pot fi folosite în această etapă (este recomandat ca la fiecare proiect să fie folosite cel puțin două metode de identificare a nevoilor comunității):

Metode și instrumente specifice pentru culegerea informațiilor din comunitate

- **Turul comunității și observația directă** – informațiile sunt culese direct de la sursă, observând comunitatea în mediul ei de manifestare;
- **Ancheta și sondajul** – permit obținerea unor date cantitative cu privire la aspecte sau probleme ale comunității. Instrumentul de bază în acest caz este chestionarul;
- **Interviul individual** – contribuie la înțelegerea problemelor din perspectiva diverșilor membri ai comunității (decidenți, experți, simpli membri);
- **Grupurile de discuții** – permit participarea unui număr mai mare de membri ai comunității oferind în acest fel o culegere mult mai rapidă a informațiilor.

Metode și instrumente specifice pentru analiza informațiilor culese din comunitate

- **Analiza articolelor din presa locală** – pentru a identifica cele mai frecvente probleme semnalate în mass-media;
- **Analiza SWOT** – permite analiza comunității din perspectiva punctelor tari, a punctelor slabe, a oportunităților și a amenințărilor;
- **Harta comunității** – pentru a ilustra într-un mod grafic comunitatea și a permite identificarea cu ușurință a problemelor ce pot fi abordate prin intermediul unui proiect de serviciu în folosul comunității;
- **Comunitatea văzută prin fotografii** – este o metodă ce încearcă să surprindă comunitatea și nevoile ei cu ajutorul fotografiilor.

Metode și instrumente specifice pentru luarea deciziilor

- **Matricea deciziilor** – permite luarea deciziilor cu privire la problema ce va fi abordată prin proiect;

Identificarea nevoilor de învățare și stabilirea obiectivelor educaționale

În cadrul IMPACT, nevoile și obiectivele educaționale ale unui proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității sunt determinate de:

- **nevoile și problemele comunității** – este cazul grupurilor de tineri în cadrul cărora membrii își stabilesc obiectivele de învățare plecând de la nevoile pe care le identifică în comunitate;
- **interesele și nevoile de învățare ale tinerilor** – care determină natura proiectului ce va fi făcut în comunitate.

Obiectivele educaționale sunt stabilite în funcție de cunoștințele, abilitățile și valorile (competențe) necesare pentru a **implementa** proiectul. Acestea vor include „competențe cheie”, inerente fiecărui proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității (management de proiect, comunicare, inteligență socio-emoțională) dar și competențele specifice proiectului.

În aceasta etapă tinerii:

- reflectează la proiectul ales, din perspectiva învățării;
- identifică nevoile de învățare personale și de grup;
- stabilesc obiective individuale de învățare.

Metode și instrumente ce pot fi folosite în această etapă:

- **Metoda mânușelor** - este o metodă care permite participanților să-și identifice interesele și aptitudinile pe care le au sau pe care ar dori să le dezvolte;
- **Metoda Cadranului** - este o metodă care îi ajută pe tinerii implicați în proiect să-și identifice nivelul de performanță, pe anumite obiective de învățare stabilite;
- **Planul personal de învățare** – este o metodă ce permite stabilirea obiectivelor personale de învățare, activitățile ce vor fi făcute pentru atingerea acestor obiective și modalitățile de verificare a celor învățate.

Planificarea proiectului

Etapa de planificare reprezintă momentul în care ideea generală a proiectului are deja un contur bine definit urmând a fi stabilite detalii cu privire la:

- *ce trebuie făcut;*
- *când trebuie făcut;*
- *cum trebuie făcut;*
- *ce resurse sunt necesare și când;*
- *care este bugetul proiectului;*
- *cine și ce responsabilități va avea;*
- *cum se va face promovarea proiectului;*
- *cine sunt partenerii care ne vor sprijini pe parcursul proiectului.*

În această etapă tinerii:

- *stabilesc scopul și beneficiarii proiectului;*
- *descriu rezultatele și impactul dorit;*
- *identifică activitățile și sarcinile proiectului;*
- *stabilesc responsabilități și termenele-limită;*
- *calculează bugetul;*
- *căută parteneri, sponsori și donatori;*
- *analizează eventualele riscuri și construiesc planuri de rezervă;*
- *aleg cele mai bune metode și mijloace de promovare;*
- *stabilesc modalitățile de monitorizare și responsabilități.*

Metode și instrumente ce pot fi folosite în această etapă:

- **Copacul problemei** – este o metodă care permite analiza cauzelor și efectelor unei probleme;
- **Planul de activități** – este un instrument de planificare ce permite urmărirea etapelor desfășurării unui proiect;
- **Model de buget** - este un tabel în care sunt trecute diversele categorii de costuri ale proiectului;
- **Formularul de scriere a proiectului** - cuprinde toate informațiile de bază ale proiectului de serviciu în folosul comunității;
- **Tipuri de roluri în proiect** – prezintă diferite tipuri de roluri pe care membrii IMPACT și le pot asuma pe parcursul proiectului;
- **Ghidul de parteneriat** – reprezintă un scurt ghid cu privire la construirea parteneriatelor;
- **Ghidul de promovare a proiectului** – prezintă pe scurt modalități de promovare și diseminare a proiectului.

Implementarea proiectului

Implementarea reprezintă punerea în practică a activităților planificate.

În timpul implementării proiectului există câteva cerințe care, dacă sunt îndeplinite, pot asigura succesul acestuia:

- respectarea limitelor de timp;
- respectarea bugetului;
- o bună dinamică a echipei de proiect, relația dintre membrii grupului;
- utilizarea eficientă a tuturor resurselor;
- percepția creată în jurul proiectului.

În această etapă profesorul coordonator este observator, urmărește dinamica de grup, cum se simt elevii în rolurile pe care și le-au asumat, cine întâmpină provocări în cazul în care este nevoie de intervenția lui (suport moral, nu oferirea de soluții).

Monitorizarea este procesul de colectare sistematică și analiză a informațiilor în legătură cu toate aspectele proiectului, în timp ce este implementat, pentru a verifica progresul proiectului și a face schimbările / adaptările necesare pentru atingerea obiectivelor acestuia. A monitoriza înseamnă a studia ce se întâmplă, în timp ce se întâmplă.

Ce trebuie monitorizat?

- Nevoile administrative;
- Materialele și echipamentele;
- Bugetul proiectului;
- Interesul și motivația participanților;
- Rolurile și responsabilitățile.

Cum facem monitorizarea?

- Vizite, întâlniri, observații, interviuri, chestionare, analize de buget și analize ale rapoartelor, statistici.

Cine face monitorizarea?

Monitorizarea este făcută în general de membrii clubului, dar pot fi interesați și alți actori implicați în proces (cum ar fi parteneri, donatori, sponsori).

Când este făcută monitorizarea?

Poate fi făcută zilnic, săptămânal, lunar. Grupul ar trebui să delege unul sau doi membri care să țină proiectul pe linia indicatorilor propuși (termene limită, strângerea unei anumite sume de bani etc); aceste verificări ar trebui făcute în acord cu orarele stabilite ale proiectului.

În această etapă membrii grupului:

- desfășoară activitățile propuse în proiect;
- monitorizează resursele, activitățile și reacțiile;
- adoptă schimbări;
- colectează informații.

Metode și instrumente ce pot fi folosite în această etapă:

- **Întrebări de suport pentru monitorizarea proiectului** – este o listă de întrebări structurate pe patru categorii: planul de activități, resursele proiectului, persoanele implicate și rezultatele așteptate;
- **Tabelul de monitorizare** – este un tabel care permite introducerea celor mai importante aspecte care trebuie monitorizate pe parcursul proiectului.

Reflecția și evaluarea

În cadrul proiectelor de învățare prin serviciu în folosul comunității, reflecția și evaluarea au un rol decisiv în învățare. Pe lângă aspecte care țin strict de managementul proiectului (atingerea obiectivelor, utilizarea eficientă a resurselor, calitatea activităților) membrii grupului au posibilitatea de a reflecta cu privire la impactul proiectului asupra comunității, asupra grupului, dar și asupra lor înșiși, la nivel individual. Această reflecție ajută participanții să recunoască și să clarifice ce au învățat de-a lungul experienței și să aplice ceea ce au învățat, în experiențe viitoare.

Reflecția și evaluarea nu trebuie utilizate doar la terminarea proiectului. Evaluarea efectivă trebuie planuită și introdusă încă din faza de început a proiectului când, de fapt, trebuie stabilite criteriile de evaluare și succesul proiectului, acest lucru completând într-un mod sistematic ciclul învățării prin serviciu în folosul comunității. Fiecare etapă a proiectului ar trebui să includă o componentă de evaluare și reflecție tocmai pentru a permite îmbunătățirea și asigurarea succesului proiectului chiar în timp ce este desfășurat.

În această etapă membrii IMPACT:

- apreciază în mod sistematic progresul înregistrat în atingerea obiectivelor;
- analizează rezultatele cantitative și calitative ale proiectului;
- analizează modul de relaționare a echipei pe tot parcursul proiectului;
- identifică competențele individuale dezvoltate pe parcurs.

Metode și instrumente ce pot fi folosite în această etapă**Metode și instrumente specifice pentru evaluarea proiectului**

- **Formularul de raport al proiectului** – ce cuprinde un sumar cu aspectele relevante ale proiectului;

- **Șablonul (template) de prezentare al proiectului** – este unul din instrumentele de promovare și diseminare a proiectului;
- **Puncte de atins în realizarea proiectelor** – reprezintă un ghid general cu aspecte ce trebuie să fie luate în considerare atunci când se începe un nou proiect.

Metode și instrumente specifice pentru evaluarea învățării

- **Povestea proiectului nostru** – este o metodă care permite grupului să-și reamintească momentele semnificative ale proiectului;
- **Proiectul nostru în acvariu** – este o metodă de procesare a învățării care permite abordarea unor aspecte multiple legate de proiect și rezultatele acestuia;
- **Întrebările de reflecție asupra proiectului** – ajută participanții să recunoască și să clarifice ce-au învățat de-a lungul acestei experiențe și să aplice ceea ce au învățat în experiențele următoare;
- **Harta experiențelor** – permite participanților să reflecteze asupra învățării din perspectiva emoțiilor și a sentimentelor încercate pe parcursul proiectului;
- **Competențele mele** – permite participanților să-și evalueze competențele dezvoltate în urma proiectului;
- **Vocea tinerilor** – un instrument care permite profesorilor coordonatori să măsoare nivelul de implicare al tinerilor în asumarea sarcinilor și rolurilor proiectului.

Sărbătorirea proiectului

La sfârșitul unui proiect, participanții s-ar putea simți epuizați și lipsiți de motivație pentru a începe un nou proiect. Sărbătorirea poate ajuta la eliminarea acestor efecte.

Există numeroase modalități prin care se poate desfășura această activitate. În cele de mai jos sunt oferite câteva recomandări și sugerăm ca facilitatorul, împreună cu membrii grupului să le aleagă pe cele mai potrivite, în funcție de nevoile și resursele avute la dispoziție.

1. **Oferirea de cadouri** – fiecare membru poate pregăti un mic cadou pe care să-l ofere unui coleg. În cadrul activității, numele fiecăruia poate fi trecut pe o foaie de hârtie și introdus într-o cutie. Cutia va trece apoi pe la fiecare membru care va extrage un bilet cu numele unui coleg și-i va înmâna cadoul pregătit (nu este nevoie ca aceste cadouri să fie noi, pot fi lucruri de care membrul respectiv nu mai are nevoie, dar care pot constitui o surpriză plăcută într-un cadru ceremonial);
2. **Confecționarea și completarea unor felicitări** de mulțumire și recunoștință pentru ceilalți colegi, sau cu mesajul „Ești special pentru că..”;
3. **Scrisori adresate propriei persoane** relevând ceea ce au învățat în cadrul grupului și cum pot să aplice aceste lucruri în viața de zi cu zi sau în viitor;
4. **Crearea unui perete al amintirilor (Hall of Fame)** pentru întreg clubul, pe care să fie postate fotografiile din timpul proiectului, întâlnirilor de grup, colaje, desene, note de mulțumire, template-ul de proiect;

5. **Petrecere și vizionare de fotografii** – organizarea unei petreceri unde să poată fi proiectate imagini din activitatea grupului;
6. **Alcătuirea hărții istoriei grupului** – la care, după fiecare proiect să poată fi adăugate desene, imagini etc., care să ilustreze experiența dobândită;
7. **O ieșire în natură** pentru un picnic, excursie sau drumeție;
8. **O ieșire la înghețată, pizza, suc, prăjitură etc;**
9. **O seară de film împreună;**
10. **Un prânz** în cadrul căruia membrii grupului să aibă posibilitatea de a găti și mânca împreună.

Celebrarea poate fi, de asemenea, un moment prielnic pentru a începe discuțiile despre următorul proiect. Membrii sunt încântați de idea de a fi terminat un proiect - acest entuziasm poate fi alimentat începând o discuție despre proiectele viitoare.

Reflecția, evaluarea și celebrarea pot fi omogenizate pentru încheierea unui proiect și trecerea la un altul.

ANEXE

Instrumente și metode folosite în proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității

FORMAREA ȘI PREGĂTIREA GRUPULUI

Jocuri de cunoaștere interpersonală - Bingo uman

Ideea jocului⁵ este de a-i stimula pe membrii grupului să interacționeze pentru a descoperi mai multe unul despre celălalt. În tabelul de mai jos sunt trecute o serie de afirmații. Participanții trebuie să se plimbe prin sală și, comunicând în șoaptă cu ceilalți participanți, trebuie să găsească persoana careia i se potrivește afirmația respectivă. În momentul în care a fost găsită, persoana care corespunde descrierii este invitată să semneze în căsuța respectivă. Într-o căsuță poate exista doar o singură semnătură. În momentul în care cineva a completat toate căsuțele, strigă „Bingo!” și așteaptă în liniște finalizarea jocului.

Bunicii mei sunt din altă țară.	Eu vorbesc două limbi străine.	Locuiesc cu părinții mei.	Am activat ca voluntar.
Sunt singurul copil din familie.	Știu să cânt la un instrument muzical.	Numele meu se găsește în Biblie.	Am mai mult de două animale.
Am părul vopsit.	Îmi place mandarina.	Am o soră mai mică.	Sunt vegetarian.
Știu multe bancuri.	Îmi place să gătesc.	Nu știu să înot.	Îmi place să fac sport.
Am decorat casa recent.	Nu am călătorit niciodată în afara țării.	Citesc știrile în mod regulat.	Am călătorit în afara Europei.

5. Curriculum IMPACT –Cetățenie activă, 2017, Fundația Noi Orizonturi

Activități de autocunoaștere - Blazonul personal

Scop. Activitățile de autocunoaștere sunt activități care permit participanților reflecția individuală cu privire la propria persoană, în vederea identificării unor caracteristici personale și definirii propriei persoane.

Există foarte multe opțiuni cu privire la activitățile de autocunoaștere. Pe parcursul întâlnirilor IMPACT tinerii vor avea ocazia să experimenteze, în funcție de vârstă și experiență, multe astfel de activități. Pentru început propunem o activitate intitulată „Blazonul personal”, care are rolul de a-i îndemna pe tineri să reflecteze la câteva caracteristici personale.

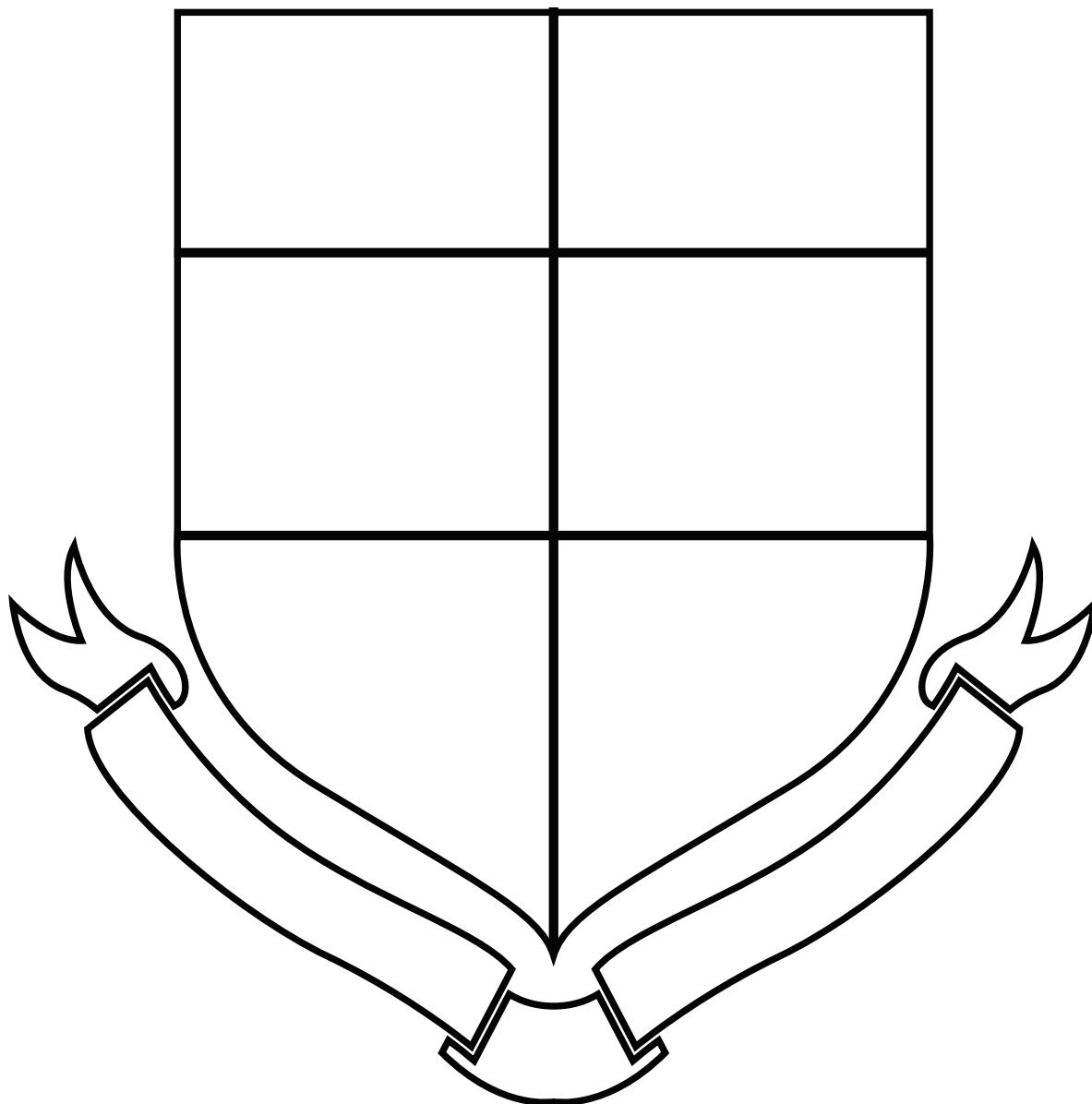
Blazonul este o reprezentare grafică, artistic realizată, ce adună elemente reprezentative (simboluri) care expun trăsăturile esențiale ale unui stat, provincii, oraș, familii, bresle.

Resurse necesare: Pentru realizarea blazonului personal, tinerii au nevoie de coli de hârtie A4, creioane colorate, pixuri.

Descriere. Invitați membrii grupului să completeze în rubricile blazonului de mai jos, pornind de la următoarele:

- un motto sau un simbol reprezentativ
- o realizare recentă
- o persoană considerată model de viață
- două lucruri pentru care este apreciată de prieteni
- trei valori după care se ghidează în viață
- trei lucruri pe care le face foarte bine
- pe panglică va fi trecut numele

Blazonul personal - exemplu

Contractul de valori - descriere

Scop. Contractul de valori este un contract scris de membrii grupului, menit să:

- stabilească comportamentul dintre ei;
- ajute la rezolvarea eventualelor conflicte;
- stabilească modalitățile lor de comportament individual în scopul bunului mers al clubului.

Descriere. Grupul stabilește prin consens contractul și se angajează să-l respecte în unanimitate. Funcționalitatea acestui contract și valoarea lui derivă din faptul că este rezultatul unui proces participativ comun, iar cei ce se vor supune lui sunt / au fost exact cei ce l-au creat.

După ce grupul a decis în unanimitate cu privire la regulile după care se va ghida, membrii vor transpune aceste reguli pe un document iar fiecare membru al grupului va semna „Contractul de valori”, angajându-se prin acest gest simbolic la respectarea lui.

Un Contract de Valori poate să îmbrace diferite forme - poate fi o listă cu ceea ce este permis și ce este interzis în club, precum principii, norme sau valori; o prezentare grafică a unui club de succes etc. Este important ca membrii să înțeleagă că acest contract reprezintă un angajament luat de către ei în fața celorlalți membri și nu un set de reguli impuse de către liderul clubului. Pe termen lung, acest contract va fi atât o metodă de responsabilizare pentru manifestarea unui comportament adecvat în club, cât și un element de identitate a membrilor.

Contractul de valori însă nu este un document static. Grupul va revedea contractul la fiecare câteva luni sau de câte ori consideră că trebuie schimbat ceva la el.

Resurse necesare. Coala de flipchart, foi colorate, markere, pixuri.

Întrebări utile pentru facilitarea unei asemenea activități:

- Cum credeți că ar trebui să ne comportăm în grup?
- Ce te va face să te simți confortabil / în siguranță aici? Ce te-ar incomoda?
- Ce așteptări ai de la tine și de la ceilalți membri ai grupului?
- Ce comportamente vor întări echipa noastră și succesul grupului?
- Care ar trebui să fie consecințele dacă un membru nu respectă Contractul de Valori?

Contractul de valori - exemplu

Contract de valori⁶ al Clubului IMPACT:

- Membrii IMPACT trebuie să fie la timp la întâlniri;
- Membrii trebuie să fie sinceri unii cu alții;
- Membrii trebuie să discute unii cu alții când cineva încalcă o regulă a grupului; trebuie de asemenea să accepte și criticile ce vin de la alții.
- Membrii trebuie să fie atenți la ce se petrece în jurul lor și să gândească și de zece ori înainte de a spune ceva de care nu sunt siguri.
- Membrii trebuie să se asculte unii pe alții și să se încredințeze că au fost ascultați.
- Membrii trebuie să dovedească că au încredere în ceilalți.
- Membrii trebuie să se conducă în acțiunile lor după zicala „Unul pentru toți și toți pentru unul”.
- Membrii trebuie să participe cu toții la toate activitățile (ecologie, proiecte, excursii, curățenie, proiecte pentru ajutorarea comunității, etc.).
- Membrii trebuie să fie conștienți de consecințele faptelor lor asupra celorlalți.
- Membrii ar trebui să aplice regulile IMPACT nu numai la întâlniri, ci și în afara „timpului oficial IMPACT”.
- Deciziile luate în grup trebuie să fie democratice și respectate.

6. Manual IMPACT, Ghid pentru dezvoltarea unui club de tineret bazat pe metoda educației prin serviciu în folosul comunității, ediția a II-a, 2009, Fundația Noi Orizonturi

COLECTAREA INFORMAȚIILOR DESPRE COMUNITATE

Turul comunității

Scop. Turul comunității reprezintă o modalitate practică și distractivă pentru tineri de a „vedea cu proprii ochi” cum este și ce se întâmplă în comunitate.

Resurse necesare: ghid de observație, trasee prestabilite, caiete de notițe și instrumente de scris, camere foto digitale / telefoane cu cameră foto.

Descriere. Înainte de a merge în comunitate este indicată alcătuirea unui „Ghid de observație” și stabilirea modului în care vor fi înregistrate observațiile (se iau notițe, se fac poze, se filmează, se discută cu oamenii etc.).

Într-un oraș mare, activitatea trebuie redusă la o zonă sau un cartier cu care tinerii sunt familiarizați (lângă școală sau unde locuiesc cei mai mulți dintre ei).

Înainte de a porni în tur, trasați câteva rute ce pot fi parcurse în 30 - 45 de minute de la școală. Trasați direcțiile pentru acele rute încercând să oferiți tinerilor posibilitatea de a-și forma o idee clară cu privire la cartierul pe care îl vizitează. Creați doar atâtea rute câți lideri aveți, un lider va însoți fiecare grup. Luați în considerare aspectele care țin de accesibilitate și siguranță a tinerilor.

Dacă aveți camere foto digitale (sau dacă tinerii au telefoane mobile cu care pot face fotografii), le puteți cere să aducă dovezi foto pentru aspectele pe care le văd în cadrul turului. Dacă alegeți această opțiune, asigurați-vă că ați lămurit cu grupul modul în care vor fi făcute fotografiile.

Fiecare comunitate are deja multe atribute minunate (chiar dacă, adeseori, tinerii nu realizează acest aspect) iar membrii comunității - și resursele disponibile - pot fi cel mai mare ajutor pentru sprijinirea unui proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității. În turul lor, încurajați tinerii să urmărească și resursele / bunurile comunității, pentru a avea și o listă a lucrurilor pozitive pe care ei le-au remarcat în comunitate.

Este, de asemenea, adevărat că fiecare comunitate are probleme – unele care sunt ușor de sesizat, altele care se văd greu la suprafață. Spuneți-le tinerilor să urmărească în turul lor atât problemele evidente, cât și cele mai puțin evidente și păstrați o listă a zonelor ce necesită îmbunătățiri.

Încurajați-i pe tineri să vorbească cu oamenii – să le explice că își doresc să realizeze un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității și că ei caută idei sau căi pentru a sluji comunității și resurse care să-i ajute. Cu această ocazie, ar putea fi surprinși de viziunea asupra comunității prin ochii unui copil din parc, ai unei bătrâne ce stă pe o bancă ori ai unui taximetrist care așteaptă un client!

Ce învață tinerii. Vizita în comunitate oferă tinerilor noi oportunități pentru:

- a se conecta la realitatea comunității și la membrii ei
- a-și lărgi înțelegerea cu privire la comunitate, cultura acesteia, relațiile care se stabilesc în interiorul ei
- a-și dezvolta abilitățile sociale, de comunicare, de observare
- a identifica nevoi, probleme, puncte vulnerabile, resurse ale comunității

Turul comunității - ghid de observație

Zona / Cartierul în care se face observația:

Numele membrilor echipei:

Data:

Instrucțiuni

În timp ce vă plimbați prin comunitate, observați și luați notițe cu privire la următoarele aspecte (sau orice altceva ce vi se pare interesant). Cu toate că nu puteți dezvolta o cunoaștere în profunzime a comunității doar prin simpla observare într-un timp scurt, puteți face câteva observații folositoare care vă vor ajuta în dezvoltarea proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității!. Notați atât punctele forte, cât și punctele slabe în aceste categorii și orice altceva descoperiți interesant.

Notă: adaptați ghidul la nevoile și nivelul de dezvoltare al grupului

Locuințele. Care este vârsta și starea locuințelor din vecinătatea pe care o observați? Sunt aceste clădiri, case și apartamente întreținute sau sunt degradate și necesită reparații? Alte observații?

Alte clădiri. Sunt clădirile ocupate în cea mai mare parte sau în întregime? Sunt clădirile publice și comerciale accesibile oamenilor cu dizabilități - rampe, intrări aduse la nivel etc.? Observații?

Spațiile publice. Există spații publice unde oamenii se pot aduna? Sunt ele bine întreținute? Sunt ele dotate cu zone pentru odihnă, cu plante și cu arbori, au design atractiv, există distribuitori de cafea și alimente ori alte caracteristici menite să încurajeze oamenii să folosească acel spațiu? Cine folosește aceste spații? Există diversitate? Alte observații?

Parcurile. Sunt parcurile folosite de o varietate de oameni? Sunt ele bine întreținute? Există facilități pentru sport? Sunt locuri de joacă pentru copii?

Cultura și divertismentul. Există muzee, biblioteci, teatre, restaurante, cluburi, stadioane sportive, sit-uri istorice etc.? Sunt ele accesibile tuturor părților comunității (localizate central, accesibile transportului public)? Reflectă acestea cultura membrilor comunității?

Peisajul stradal. Peisajul stradal este mediul creat de străzi și trotuare, de clădiri, de copaci etc., care le mărginesc. Există arbori și/sau plante? Există trotuare? Sunt fațadele clădirilor și firmele magazinelor atractive și primitoare? Sunt străzile și trotuarele relativ curate? Există coșuri de gunoi? Există bănci?

Activitățile comerciale. Ce tip de afaceri sunt aici? Sunt ele active sau doar vitrine goale? Există un amestec de afaceri mari și mici? Există magazine și supermarketuri, farmacii și alte magazine care asigură cele necesare în toate părțile comunității?

Traficul. Cât de aglomerat este traficul în comunitate? Este în cea mai mare parte comercial și industrial - microbuze, camioane etc., - sau este mai mult format din mașini private? Se formează vreodată ambuteiaje? Există multe biciclete în trafic? Există piste pentru biciclete?

Calitatea mediului. Cât de multe spații verzi utilizabile există? Sunt ele răspândite în întreaga comunitate? Există smog sau ceață? Există miros de fum, de gunoi, de gaze de eșapament, de chimicale, de reziduuri industriale etc., în aer?

Comunitatea și serviciile publice. Există organizații și furnizori de servicii comunitare în comunitate – centre de sănătate mentală, cantine, adăposturi pentru cei fără locuințe, birouri de ajutor social etc.? Sunt ele concentrate într-o zonă anume? Sunt ele accesibile prin mijloacele de transport public?

Organizațiile comunitare. Ce dovezi ale prezenței unor astfel de organizații există în comunitate? Există cluburi pentru servicii? Există și alte organizații centrate în jurul problemelor comunității, (mediu, sport sau activități recreative, de socializare etc.)?

„Simțul” comunității. Care este percepția voastră globală asupra comunității? Este un loc pe care îl găsiți atractiv?

Alte observații, puncte forte sau vulnerabilități?

Interviul cu reprezentanți ai comunității

Scopul: Interviul este o formă de conversație de tipul „față în față” permițând o înțelegere mai de profunzime a gândurilor și simțămintelor celui / celor intervievați, cu privire la problemele și nevoile comunității. Interviul poate fi individual sau de grup.

Descrierea. Atunci când ne propunem să culegem date despre comunitate, prin interviuarea diferiților membri ai comunității, este important să luăm în considerare următorii pași:

1. Alegerea temei și a interlocutorului. Întotdeauna, trebuie să fie aleasă o persoană potrivită pentru tema interviului.

2. Pregătirea interviului

- **Documentarea** – se face înainte de interviu, cu privire la persoana interviuată și tema pe care ne dorim s-o abordăm;
- **Planul de întrebări.** Cel mai indicat ar fi un număr de 5-6 întrebări de bază, însoțite de întrebări suport / ajutătoare. Acestea se pregătesc din timp și se scriu pe o foaie de hârtie;
- **Stabilirea întâlnirii.** Se face împreună cu persoana ce urmează a fi interviuată trebuind stabilite: tema discuției, locul, data, ora, durata interviului, eventual motivele pentru care s-a apelat la persoana respectivă.

3. Interviul propriu-zis - trebuie să respecte câteva reguli de bază:

- **Menționați din nou scopul interviului și modul în care vor fi folosite informațiile**, asigurându-l pe interviuat că nu îi vor fi făcute publice numele și răspunsurile;
- **Ascultați**, vă aflați acolo ca să aflați cât mai multe, deci ascultarea e cea mai importantă parte a interviului;
- **Nu întrerupeți**, oferiți interlocutorului posibilitatea de a transmite cu plăcere informația, lăsați-l să vorbească;
- **Încadrați-vă în timpul stabilit**, ideal ar fi ca interviul să nu depășească 20-25 minute;
- **Mulțumiți-i** la sfârșit interviuatului pentru suportul oferit.

4. Editarea și centralizarea răspunsurilor

- După finalizarea interviului, trebuie prelucrate informațiile obținute – se păstrează din discuție doar elementele importante.

Dacă se urmărește identificarea unei nevoi a comunității, se alcătuieste o scală în care se introduc răspunsurile tuturor intervievaților (vezi exemplul următor).

Interviul în comunitate – scala răspunsurilor

Nr.	Nume și prenume interviuat	Problema / nevoia semnalată în comunitate de către interviuat					
		Mediu	Educație	Sănătate	Diversitate	Violență	Altele
1						x	
2		x					
3		x			x		
4				x			x
5			x		x		
6		x				x	
7					x		
8			x	x			
9		x					x
10		x				x	
11		x					
Total răspunsuri		6	2	2	3	3	2

3. Care ar fi câteva dintre problemele / nevoile comunității de care aveți cunoștință?

4. Cum afectează aceste probleme comunitatea noastră?

5. Ce s-ar putea face pentru a rezolva aceste probleme?

6. Cum ar putea grupul nostru să contribuie la ameliorarea/rezolvarea acestor probleme?

Organizarea unui grup de discuții

Scopul. Grupurile de discuții, realizate cu un număr de 5-10 persoane din comunitate (care pot avea o expertiză similară sau pot reprezenta diferite sectoare de activitate), sunt organizate cu scopul obținerii unor informații cu referire la problemele / nevoile comunității și identificarea soluțiilor pentru rezolvarea acestora.

Descriere. Pentru a facilita un asemenea grup de discuții este necesară o planificare atentă și bune abilități de moderator. Participanților li se pun o serie de întrebări cu privire la situația comunității iar facilitatorul monitorizează intervențiile și menține focalizarea discuției pe tema propusă.

Recomandăm metoda în special pentru tinerii de liceu, care au implementat cel puțin câteva proiecte de învățare prin serviciu în folosul comunității.

Grupul de discuții, ca metodă, prezintă o serie de avantaje:

- se culeg date mult mai rapid și mai ușor decât în cazul interviurilor individuale;
- permit utilizarea mai eficientă a timpului (pot dura până la o oră);
- datorită interacțiunii dintre participanți - oferă informații pe care interviurile individuale nu le pot oferi

Etape pentru organizarea unui grup de discuții

1. Pregătirea presupune

- alcătuirea unui plan de întrebări (o serie de întrebări de bază, fiecare cu subîntrebări)
- recrutarea și selectarea participanților – se face pe bază de voluntariat
- stabilirea locației – ar trebui să fie un spațiu confortabil care să ofere un mediu relaxant, care să stimuleze conversația în grup;

2. Realizarea discuției de grup și înregistrarea datelor presupune

- introducerea, în care sunt explicate scopul întâlnirii, modul în care vor fi înregistrate și utilizate informațiile și regulile de desfășurare;
- lansarea întrebărilor, invitarea participanților să-și exprime ideile și moderarea discuției
- încheierea - în care se face o sinteză a discuției și se mulțumește participanților pentru contribuție și participare.

3. Transcrierea și organizarea informației obținute:

- pe baza înregistrărilor moderatorul și echipa tehnică vor organiza, analiza și vor interpreta informațiile obținute în urma discuției de grup

Recomandăm ca pentru pregătirea și punerea în practică a acestei metode, tinerii să-și împartă responsabilitățile pe mai multe categorii: echipa celor care se ocupă de selecția participanților, echipa de moderatorii ai discuției, echipa care se ocupă de organizare, de aspectele tehnice și înregistrarea informațiilor.

Plan de întrebări pentru un grup de discuții

Data interviului
Numele persoanelor care facilitează grupul de discuții
1.
2.
Numele și funcția persoanelor participante la grupul de discuții
1.
2.
3.

Instrucțiuni

Odată ce participanții la grupul de discuții au sosit la locul stabilit de desfășurare, prezentați-vă, folosindu-vă de formula: „Bună ziua, numele meu este... . Sunt însoțit de colegul meu... și împreună reprezentăm clubul / școala..., în legătură cu un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității. Ne-am dori să vă punem câteva întrebări în legătură cu... (menționați subiectul pe care doriți să-l abordați)”. Prezentați apoi pe fiecare din participanți, menționându-le numele și funcția sau organizația pe care o reprezintă.

În cele de mai jos sunt prezentate o listă de întrebări generale care v-ar putea ajuta să identificați percepțiile participanților cu privire la problemele și nevoile comunității. Întrebările pot fi prelucrate / adaptate în funcție de subiectul urmărit sau de grupul pe care îl intervievați.

Care sunt provocările cu care se confruntă comunitatea noastră?
Sunteți mulțumit/ă cu privire la situația curentă din comunitatea noastră?

Care sunt provocările cu care se confruntă comunitatea noastră?

Există aspecte pe care v-ați dori să le schimbați? Care?

Care sunt problemele cele mai frecvente ale comunității?

De ce credeți că există aceste probleme?

Cum ar putea fi schimbate?

Ce părere aveți de acest aspect? (puteți repeta întrebarea pentru diverse aspecte pe care v-ați dori să le abordați)

Părerăa unor membri ai comunității este că pentru a schimba aspectul X ar trebui făcut Y? Sunteți de acord cu aceasta? De ce da/nu?

Aveți ceva recomandări cu privire la ceea ce ar putea face clubul nostru pentru a schimba situația?

Este cineva care vede altfel lucrurile sau are o altă părere?

Sondajul de opinie

Scopul. Reprezintă una din cele mai cunoscute și răspândite metode de cercetare socială, ce ne permite să accesăm mai ușor la opiniile oamenilor (ideile, părerile, atitudinile și motivațiile lor), ajutându-ne să identificăm mai ușor nevoile și problemele comunității dar și eventualele soluții.

Prezintă o serie de avantaje:

- nu necesită resurse financiare mari
- nu solicită mult efort din partea celui ce chestionează
- pot conține răspunsuri standardizate (simplifică modul de colectare a datelor)

Descriere. Orice sondaj presupune patru **etape**:

- **Etapa premergătoare:** stabilirea temei pe care vrem să o cercetăm, construirea chestionarului, stabilirea populației care va răspunde la chestionar, stabilirea bugetului de cheltuieli și timpul necesar cercetării.
- **Etapa de culegere a datelor** – aplicarea propriu-zisă a chestionarelor.
- **Etapa de prelucrare și analiză statistică a datelor.**
- **Redactarea raportului de cercetare.**

Câteva reguli de construcție a unui chestionar:

- să fie adecvat scopului cercetării care se face în comunitate;
- întrebările să fie scurte și simple, ușor de înțeles de toți cei care urmează să răspundă la ele;
- cuvintele să fie simple, să nu aibă mai multe înțelesuri
- trebuie evitate neologismele, arhaismele, regionalismele sau cuvintele prea tehnice

Sondajul de opinie - exemplu de chestionar

Clubul de inițiativă comunitară pentru tineret IMPACT 1, Lupeni, și-a propus să desfășoare proiectul de serviciu în folosul comunității intitulat **Școala așa cum este**. Proiectul urmărește să stimuleze îmbunătățirea relației profesori-elevi-părinți, adresându-se școlilor din municipiul Lupeni și se desfășoară în cadrul programului „**IMPACT - Un model de dezvoltare sustenabilă**”, implementat de Fundația Noi Orizonturi.

Acest chestionar, este parte a proiectului și urmărește identificarea celor mai frecvente probleme, întâlnite în spațiul școlar, din perspectiva profesorilor și elevilor. În urma interpretării rezultatelor, membrii clubului IMPACT 1 își doresc să organizeze un număr de 6 întâlniri tematice (mese rotunde) la care vor fi invitați să participe profesori, elevi, părinți.

1. Care credeți că sunt cele mai importante cauze care influențează în mod negativ relația dintre profesor și elevi, în școala din care faceți parte? Vă rugăm bifați în căsuța corespunzătoare, dar nu mai mult de trei răspunsuri

- Lipsa respectului în școală
- Lipsa metodelor de educație activ-participative
- Discriminarea și favoritismul
- Violența în școală
- Suprasolicitarea elevilor și profesorilor
- Volum foarte ridicat de teorie
- Lipsa motivației de a învăța
- Îngrădirea dreptului elevilor la opinie
- Imbrăcămintă și comportament inadecvate spațiului școlar
- Consumul de alcool și tutun în rândul elevilor
- Alta (menționați).....

2. Ce soluții ați propune pentru ameliorarea / rezolvarea problemelor identificate?

.....

.....

.....

.....

3. În viziune personală, precizați care ar fi primele trei caracteristici ale școlii ideale?

.....

.....

.....

.....

Vă mulțumim!

ANALIZA COMUNITĂȚII

Harta comunității – prezentare

Scopul. Reprezintă o ilustrare grafică a comunității care ne permite să introducem informațiile culese din comunitate (prin observațiile sistematice făcute în timpul turului comunității, prin interviurile realizate cu diferiți membri din comunitate, a anchetelor și sondajelor sau a altor metode folosite pentru culegerea informațiilor).

Descriere. Construcția hărții permite tinerilor să-și construiască o imagine de ansamblu a comunității care îi ajută să identifice cu ușurință problemele, nevoile și resursele disponibile.

După finalizarea hărților fiecare grup își va prezenta desenul și va oferi explicații cu privire la aspectele pe care le consideră relevante.

Pentru a fi de succes, harta comunității ar trebui să:

- conducă la identificarea resurselor și a modului în care sunt acestea folosite, eventualele bariere în accesarea lor;
- permită compararea percepțiilor cu privire la diferitele aspecte din comunitate;
- stimuleze comunicarea dintre participanți;
- genereze idei și să îndemne la acțiune pentru îmbunătățirea comunității;
- permită identificarea ușoară a nevoilor, prioritizarea lor și alegerea uneia pe care se va construi următorul proiect.

Harta comunității poate fi folosită de fiecare dată când începem un nou proiect. Tinerii se pot întoarce la această hartă pentru a identifica / alege următoarele nevoi / probleme ce pot fi acoperite / rezolvate prin proiectele de serviciu în folosul comunității.

În alcătuirea hărții comunității, pot fi invitați să-și aducă contribuția și alți reprezentanți ai comunității.

Harta comunității – ghid de construcție

Instrucțiuni

Împreună cu întreaga grupă de lucru, pe colile de flipchart pe care le-ați primit, desenați o harta a comunității pe care ați vizitat-o.

În alcătuirea hărții puteți folosi informațiile colectate în urma turului comunității în ghidul de observație, a interviurilor, sondajelor sau discuțiilor în grup:

- caracteristici importante precum limitele comunității, drumurile, zonele în care locuiesc
- locurile importante cum ar fi piața, școala, centrele comunitare, parcurile, sursele de apă, instituțiile de administrare publică, spitale, etc;
- locurile în care își petrec timpul liber;
- locurile de care se bucură sau nu se bucură;
- locurile pe care le consideră sigure sau nesigure;
- resursele din comunitate;
- răspândirea etnică în teritoriu
- zonele cu probleme;
- absența unor puncte forte (cum ar fi lipsa unei piețe într-o zonă rezidențială sau lipsa containerelor de gunoi, etc)

După finalizarea hărților reflectați asupra următoarelor întrebări:

- Cu care din nevoile comunității am vrea să ne identificăm?
- De ce această problemă ar fi o prioritate?
- Care sunt unele din punctele forte / bunuri ale comunității care ne-ar putea ajuta în rezolvarea acestei probleme?

Odată ce ați terminat exercițiul, prezentați în fața grupului mare harta pe care ați desenat-o și concluziile voastre.

Harta comunității - exemplu

Analiza SWOT - prezentare

Scopul. Este o metodă folosită în special în mediul de afaceri pentru a ajuta la proiectarea unei viziuni de ansamblu asupra afacerii însă își găsește aplicabilitatea și pentru alte domenii (cum ar fi, în cazul nostru, analiza comunității). SWOT este un acronim pentru: Strengths (puncte tari), Weaknesses (puncte slabe), Opportunities (oportunități) și Threats (amenințări).

Descriere. Analiza SWOT se realizează, în general, în prima fază a unui proiect, pentru ca elementele de analiză să poată alcătui baza planului de proiect și să poată fi folosite ulterior în cadrul proiectului. Recomandăm utilizarea metodei pentru cluburile cu experiență, care au implementat cel puțin trei proiecte de învățare prin serviciu în folosul comunității.

În cadrul analizei SWOT se va ține seama de faptul că:

- Punctele tari și punctele slabe sunt concepte „statice”, bazate pe parametrii descriptivi ai unei comunități, într-o perioadă determinată de timp. Ele reprezintă *ceea ce există*. Aici ar putea fi incluse: resursele comunității, atributele pozitive ale oamenilor, reputația sau capacitățile lor, etc sau dimpotrivă resursele limitate, lipsa de experiență, accesul limitat la tehnologie, lipsa unor servicii din comunitate, etc
- Oportunitățile și amenințările au în vedere viitorul, și se referă la alegerile pe care le au de făcut persoanele implicate în procesul de planificare. Ele reprezintă *ceea ce va fi*.

În urma analizei SWOT, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente prioritare:

- construiește pe Punctele Tari,
- elimină Punctele Slabe,
- exploatează Oportunitățile,
- îndepărtează Amenințările.

Analiza SWOT a comunității – ghid de realizare

Instrucțiuni

Odată ce vi s-au prezentat și ați înțeles ce înseamnă puncte tari, puncte slabe, oportunități și amenințări, în grupe de lucru, completați tabelul de mai jos, folosindu-vă de informațiile obținute din comunitate

În cele de mai jos sunt prezentate o listă de întrebări ajutătoare pentru fiecare din cele 4 cadrane, care v-ar putea ajuta să identificați factorii cei mai importanți pentru fiecare cadran.

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p>Care sunt aspectele pentru care comunitatea este recunoscută ca fiind foarte bună?</p> <p>Care ar fi acele caracteristici unice ale comunității?</p> <p>Care sunt resursele comunității (umane, fizice, financiare)?</p> <p>Cum avantajează locația geografică comunitatea noastră?</p> <p>Care sunt calitățile și reputația comunității?</p>	<p>Care ar fi acele lucruri care ar trebui îmbunătățite în comunitatea noastră?</p> <p>Care sunt aspectele financiare cu care se confruntă comunitatea?</p> <p>Ce ar trebui să fie îmbunătățit la nivel de comunitate?</p> <p>Ce resurse ne lipsesc în comunitate?</p> <p>Ce ar trebui evitat în comunitate pentru a evita greșelile din trecut?</p> <p>Care sunt dezavantajele comunității din punctul de vedere al locației geografice?</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>Ce schimbări din exteriorul comunității pot fi exploatate pentru beneficiul comunității?</p> <p>Ce resurse pot fi atrase din afara comunității?</p> <p>Ce parteneriate / alianțe din exteriorul comunității ar putea contribui la îmbunătățirea lucrurilor?</p>	<p>Care sunt obstacolele externe care împiedică comunitatea să-și rezolve problemele?</p> <p>Care sunt resursele pe care comunitatea nu le poate obține?</p>

Comunitatea văzută prin fotografii – prezentare

Scopul. Este o metodă care folosește fotografiile pentru a surprinde aspecte ale comunității și a stimula discuțiile și căutarea unor soluții și schimbări în comunitate.

Metoda încurajează gândirea critică pentru că participanții la proces discută asupra fotografiilor făcute și analizează aspectele sociale, politice, culturale ale mediului în care trăiesc.

Avantajele metodei:

- o fotografie valorează cât o mie de cuvinte; imaginile sunt ușor de înțeles;
- aduce rezultat e imediate! – dacă folosim camere digitale, participanții pot imediat verifica fotografiile;
- nu necesită multă pregătire în prealabil;
- procesul poate să fie amuzant – participanții se bucură să participe la activități;
- realitatea și problemele prezentate nu pot fi negate

Descriere. Metoda presupune mai multe etape:

a. **Identificarea temei** (exemplu de teme: zone cu probleme de mediu din comunitate, zone în care sunt prezente persoanele care trăiesc pe străzi, spațiile verzi distruse / neamenajate, spațiile mai puțin frumoase – cu grafitti pe clădiri, mizerie pe jos, bănci rupte etc)

b. **Trainingul de fotografie** (realizat de o persoană resursă, un fotograf cu experiență, pe parcursul a 1-2 ore, despre cum putem surprinde realitatea mai frumos astfel încât imaginile să ne vorbească și câteva aspecte morale cu privire la modul în care facem fotografiile în comunitate).

c. **Selectarea și analiza fotografiilor.** Fotografiile pot trece prin câteva etape de selecție, stabilite în prealabil cu ajutorul unui fotograf. Mesajul fotografiilor trebuie să sensibilizeze comunitatea sau să atragă atenția cu privire la problema propusă.

d. **Rezultatele finale** pot fi utilizate în cadrul analizei comunității sau, pot fi folosite în cadrul unor expoziții la care să fie invitați membrii comunității. Cu această ocazie pot fi încurajate discuțiile în vederea găsirii unor soluții pentru rezolvarea problemelor semnalizate

Analiza articolelor din presa locală - prezentare

Scopul. Presupune analiza publicațiilor locale printate / online dar și a posturilor de radio și tv în vederea identificării aspectelor pozitive sau negative ale comunității.

În cercetarea articolelor și a reportajelor apărute în mass-media, ar trebui luate în calcul cel puțin următoarele elemente:

- Care sunt sursele de informare din comunitate? Ce surse putem urmări în mod constant? După ce criterii stabilim relevanța sursei? (numărul de consumatori, frecvența actualizării informației, profesionalismul)
- Există știri locale zilnice / săptămânale cu privire la problemele comunității?
- Care sunt cele mai frecvente probleme semnalate? (probleme de mediu, violență, sănătate, drepturile omului, etc)
- Sunt menționate inițiative locale de rezolvare a problemelor? Este comunitatea implicată? Cum?
- Care sunt soluțiile propuse de diferitele organizații, așa cum reies acestea din presa locală?
- Articolele menționează aspecte legislative cu privire la respectivele probleme?
- Există articole cu exemple de proiecte și de bune practici?
- Există articole cu idei de afaceri durabile? Dar articole despre amprenta ecologică a comunității?

În analiza articolelor de presă este importantă stabilirea unor criterii care să ne ajute în prioritizarea nevoilor / problemelor comunității. Astfel pot fi luate în considerare: numărul de oameni afectați de problema sesizată, tematica acoperită (mediu, sănătate, violență, etc), frecvența (numărul de articole / știri apărute) problemei / tematicii respective.

La sfârșit pot fi selectate pentru proiect fie problemele cele mai frecvente, fie cele care necesită o intervenție urgentă, fie cele care au produs un impact emoțional deosebit asupra tinerilor, fie subiectele care răspund unei nevoi de învățare.

Numele articolului	Numele publicației	Data apariției	Tematica abordată

ALEGEREA UNEI PROBLEME DIN COMUNITATE

Matricea deciziilor - prezentare

Scopul. Matricea deciziilor este o tehnică utilă în cazul în care există mai multe alternative din care să se facă alegerea și mai mulți factori ce trebuie luați în considerare. Este o tehnică foarte bună în cazul în care nu există o opțiune preferată clară și evidentă.

Descriere. Construcția unei matrici decizionale presupune:

- Introducerea pe o coloană a tuturor problemelor identificate
- Stabilirea criteriilor de decizie. Criteriile sunt acele aspecte care influențează într-o măsură destul de mare decizia pe care vrem s-o luăm. Exemple de criterii:
 - frecvența cu care problema este întâlnită în comunitate
 - numărul persoanelor afectate de problemă
 - resursele avute la dispoziție
 - vizibilitatea
 - timpul necesar rezolvării
- Stabilirea unei grile de notare
- Introducerea notelor pentru fiecare problemă
- Calcularea totalului
- Alegerea problemei cu punctajul cel mai mare

Pentru că lista de probleme poate fi foarte largă este bine ca tinerii să ia în calcul în primul rând criterii care să-i ajute în rezolvarea problemei respective.

De asemenea, este important ca atunci când decid ce nevoie/ proiect vor face, acesta să poată să răspundă și unor nevoi de învățare astfel încât, tinerii să se simtă motivați personal în dezvoltarea anumitor competențe sau trăsături de caracter.

ANALIZA PROBLEMEI

Copacul problemei – prezentare

Scopul. Cu ajutorul **Copacului problemei**, tinerii pot analiza problema pe care doresc să o rezolve / amelioreze cu ajutorul proiectului de serviciu în folosul comunității.

Descriere. Utilizarea acestei metode presupune:

- desenarea unui copac
- trunchiul acestuia reprezintă problema
- rădăcinile reprezintă cauzele care au generat problema
- ramurile efectele problemei.

Folosirea copacului problemei ne ajută:

- să analizăm situația ca atare
- să identificăm elementele cheie asupra cărora vrem să ne concentrăm
- să clarificăm cauzele și efectele problemei

Tinerii sunt invitați să scrie problema pe trunchi și să facă o analiză a cauzelor acesteia. Se vor analiza cu atenție ca unele cauze să nu fie confundate cu unele efecte sau să se intre pe spirala altor cauze. Se vor selecta din toate cauzele doar acelea care pot fi în mod realist abordate, ținând cont de timpul avut la dispoziție, de competențe și experiență, de resursele avute la dispoziție.

Întrebări care ne pot ajuta în clarificarea problemei:

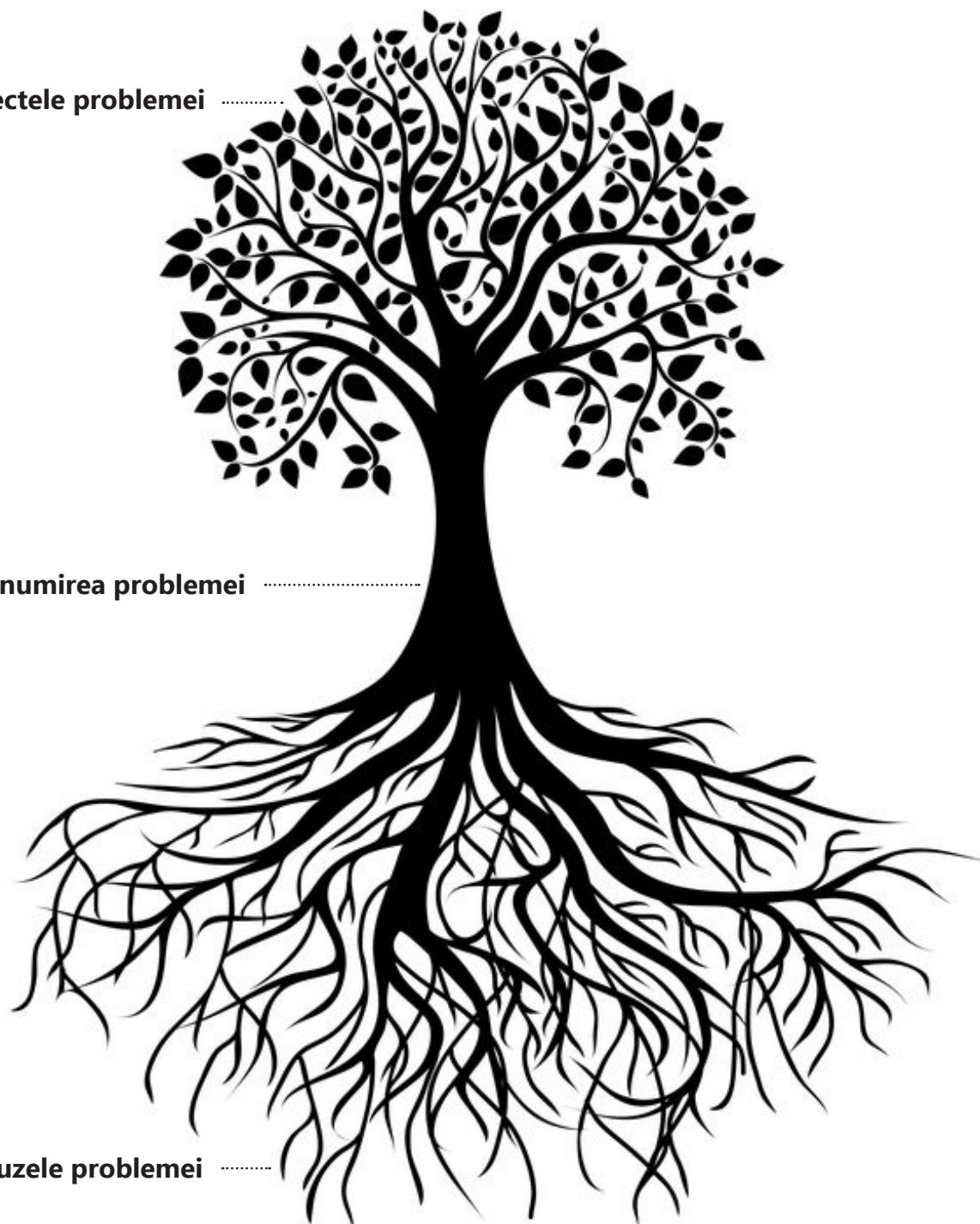
- De ce este aceasta o problemă?
- Cât de multe știm despre problemă?
- De ce alte informații mai avem nevoie?
- A cui este problema?
- Cine este afectat de această problemă?
- Care este impactul problemei în comunitate?
- Cum se manifestă efectele negative ale acesteia?
- Este urgentă rezolvarea ei și de ce?
- Care ar fi consecințele nerezolvării problemei?
- S-a mai încercat rezolvarea ei? De către cine?
- În ce stadiu se va afla problema după finalizarea proiectului?

Copacul problemei - exemplu

Efectele problemei

Denumirea problemei

Cauzele problemei

STABILIREA NEVOILOR DE ÎNVĂȚARE

Metoda mânuțelor - prezentare

Scop. Este o metodă care permite participanților să-și identifice interesele și aptitudinile pe care le au sau pe care ar dori să le dezvolte.

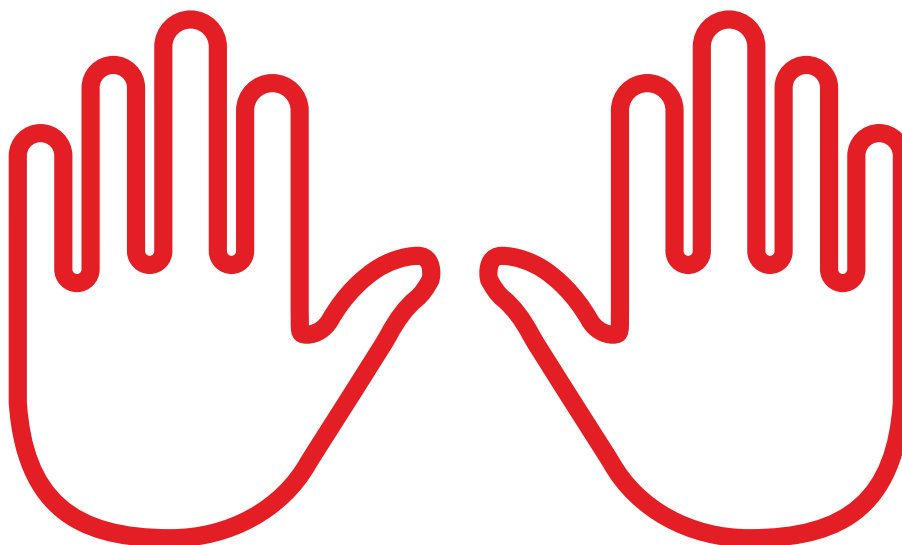
Descriere. Participanții își desenează pe câte o coală separată de hârtie conturul mâinii stângi și al mâinii drepte.

Pentru mâna dreaptă vor scrie cinci aptitudini sau interese de cunoaștere pe care consideră că le au și pe care cred că ar putea să le transmită și altora. Pe cealaltă coală, unde se află conturul mâinii stângi tinerii sunt rugați să completeze cinci aptitudini pe care vor să și le dezvolte ori cinci interese pentru care au nevoie de sprijin în cunoaștere și pe care le-ar putea dezvolta prin participarea la proiect.

La final, fișele completate pot fi utilizate pentru:

- a realiza o listă cu interesele participanților, pentru a vedea ce obiective de învățare își pot propune la nivel de grup
- a realiza o listă cu aptitudinile participanților, pe care aceștia le au și pot fi utile în realizarea unor proiecte sau în repartizarea anumitor sarcini
- a corela interesele participanților cu tipul de proiect pe care l-ar putea derula în viitor
- a-i ajuta pe tineri să-și construiască un plan personal de învățare
- să angajeze tinerii în peer-to-peer education

Metoda mânuțelor - exemplu

Metoda cadranului - prezentare

Scop. Este o metodă care îi ajută pe tinerii implicați în proiect să-și identifice nivelul de performanță, pe anumite obiective de învățare stabilite.

Descriere. Se desenează un pătrat în patru cadrane. Fiecare cadran se numerează cu **E** (excelent), **FB** (foarte bine), **B** (bine), **I** (insuficient) sau **ABCD**.

- **E (excelent) / A** = persoanele au acele abilități, aptitudini sau cunoștințe și sunt capabile să îi învețe și pe alții
- **FB (foarte bine) / B** = persoanele au acele abilități, aptitudini sau cunoștințe, pot opera, dar nu pot să explice altcuiva, se descurcă fără ajutor, dar nu pot/nu știu cum să ajute pe alții
- **B (bine) / C** = persoanele au nevoie de sprijin, mai ales prin feedback, pentru a realiza sarcinile date, utilizând abilitățile, aptitudinile sau cunoștințele respective
- **I (insuficient) / D** = persoanele nu au acele abilități, aptitudini sau cunoștințe și au nevoie de suport pentru a le dobândi, forma, a și le însuși.

Metoda poate fi utilizată atât la nivel de grup cât și individual. La nivel individual se poate folosi tabelul de mai jos. Pentru grup, facilitatorul poate face un tabel pe podea, cu creta sau cu bandă adezivă. Participanții sunt rugați să se așeze în jurul cadranului, în picioare și să asculte cu atenție enunțurile liderului. Înainte de a începe activitatea propriu-zisă li se explică cadranul și semnificația fiecărei litere din cadran. Li se spune apoi că, după ce au auzit enunțul, fiecare participant trebuie să se poziționeze în unul din cele patru cadrane, iar că aceasta este o decizie personală și nu va contesta nimeni nivelul apreciat. După poziționare, liderul va trece numele fiecărui participant din cadran sau doar numărul lor din cadran (depinde ce se urmărește). Se repetă această acțiune de atâtea ori câte abilități / aptitudini / cunoștințe a trecut liderul în listă.

Utilizarea datelor obținute:

- **cei poziționați la E** pot deveni oameni resursă pentru cei poziționați la B, aici se poate produce învățarea peer-to-peer
- **cei poziționați la FB** se pot descurca singuri, doar trebuie împuterniciți și trebuie să li se acorde încredere că vor putea realiza ceea ce și-au asumat
- **cei poziționați la B** pot fi ajutați de cei **poziționați la E**
- **cei poziționați la I** au nevoie de ajutorul liderului, de training sau workshop-uri, asistență din partea acestuia pe perioada derulării sarcinii

STABILIREA OBIECTIVELOR DE ÎNVĂȚARE

Planul personal de învățare - prezentare

Scop. Este o metodă care permite participanților să-și stabilească propriul plan de învățare, în funcție de nevoile și ritmul propriu de dezvoltare.

Descriere. Elaborarea planului personal de învățare presupune parcurgerea următorilor pași:

- Identificarea aspectelor (trăsături de caracter, abilități, cunoștințe) care necesită dezvoltare;
- Formularea obiectivelor de învățare
- Identificarea activităților din cadrul IMPACT care vor contribui la învățare
- Stabilirea criteriilor de reușită

Planul personal de învățare – exemplu

Obiectivele mele de învățare pentru următoarele 3 luni sunt:
<p>Să știu să</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Să pot să</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Să fiu mai</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Ce activități am să fac în cadrul clubului IMPACT ca să-mi ating obiectivele</p>
<p>1.</p>
<p>2.</p>
<p>3.</p>
<p>Cum voi ști că am reușit să-mi ating obiectivele (exemplu: voi ține o prezentare la una din întâlnirile IMPACT; voi facilita un joc, etc)</p>

PLANIFICAREA PROIECTULUI

Planul de activități - prezentare

Scop. Este un instrument de planificare ce permite urmărirea etapelor desfășurării unui proiect.

Descriere. Se alcătuieste un tabel, în cadrul căruia:

- pe axa verticală sunt trecute toate activitățile și sarcinile proiectului
- pe axa orizontală sunt trecute resursele necesare (alocate pe sarcini specifice), persoanele responsabile pentru diferitele sarcini și perioadele de timp când se vor desfășura respectivele activități

Avantaje:

- se construiește ușor
- oferă claritate
- cuprinde, de obicei, într-o singură pagină ordinea în executarea sarcinilor

Tipuri de roluri în proiect – prezentare

Membrii IMPACT pot avea diverse roluri în cadrul proiectelor. Putem menționa câteva:

- **Coordonator proiect** (ține evidența tuturor activităților, știe în fiecare moment ce s-a făcut și care sunt pașii ce urmează a fi făcuți, cine este responsabil de fiecare activitate, identifică planuri de rezervă pentru diverse obstacole, analizează riscurile care pot apărea în diverse momente și încearcă să le prevadă din timp etc)
- **Fundraiser** – împreună cu echipa de proiect stabilește un plan de acțiune pentru a strânge fonduri, metodele pe care le vor folosi, categoriile de persoane spre care se vor îndrepta, responsabilitățile în cadrul echipei, ține evidența rezultatelor, identifică riscuri și găsește împreună cu echipa soluții de rezolvare a lor.
- **Responsabil cu comunicarea și promovarea** (împreună cu echipa de promovare, gândește strategia cea mai bună de a promova proiectul, cele mai bune canale de a transmite informațiile, cine poate fi partener din mass-media, metodele de promovare, scrierea mesajului principal despre proiect care să devină public, crearea design-ului pentru banner, afișe, flyere).
- **Responsabil financiar** (se ocupă cu gestionarea finanțelor, completarea documentelor financiare, realizarea decontului către finanțatori, completarea parteneriatelor – pentru a avea evidența donațiilor, sponsorizărilor- materiale, dar și financiare, realizează raportul financiar la finele proiectului. Responsabilitatea sa cea mai importantă este să comunice celorlalți membri situația bugetului, să păstreze toate bonurile fiscale, chitanțele, facturile sau biletele de călătorie, etc.).
- **Responsabil achiziții** (este responsabil împreună cu echipa sa de găsirea celor mai bune oferte de preț pentru diverse materiale care trebuie achiziționate, prezentarea ofertelor celorlalți membri, decizia pe achiziție și achizițiile propriu-zise).
- **Responsabil protocol** (în proiect întotdeauna va exista și partea de protocol și dacă aveți o echipă care să se ocupe de asta, nu veți fi în situația în care să aveți nevoie de ceva și repede fugă cineva să cumpere, acesta se va gândi din timp care este nevoia, face un calcul și discută cu responsabilul financiar care este suma în care trebuie să se încadreze, caută oferte de preț și se ocupă de achiziția celor necesare).
- **Responsabil relația cu partenerii** (acesta se ocupă de identificarea partenerilor, legătura cu ei).
- **Facilitator de activități** (poate fi speaker, dar și gazdă pe parcursul evenimentului, asigurând distribuția materialelor, întâmpinarea participanților)
- **Speaker** (moderatorul evenimentului, care ține firul roșu al întâlnirii, știe cine vine, cine și când intervine, face prezentarea tuturor participanților, îi invită să ia cuvântul, crează o atmosferă plăcută etc).
- **Responsabil cu monitorizarea activităților** (ține evidența rezolvării sarcinilor, urmărește de aproape ca tot ce e scris în planul de activități al proiectului să se întâmple, iar dacă apar obstacole, găsește rezolvare cu ceilalți din echipa de proiect).

- **Responsabil cu evaluarea, obținerea de feed-back, mărturii, interviuri** (se asigură că pentru evaluarea proiectului au informațiile necesare, vorbește cu beneficiarii proiectului, ia pulsul evenimentelor, etc).

În calitate de lider, indiferent de rolul pe care fiecare membru IMPACT decide să și-l asume, puteți oferi suport, ghidare, încurajare permanentă pentru a putea să-și dezvolte abilități specifice rolului pe care și l-au asumat. De evitat să oferiți soluții la problemele / obstacolele pe care le va întâmpina. Încercați prin întrebări să îi ajutați să găsească singuri soluția cea mai bună, învățați-i să se folosească de resursele pe care le au la îndemână.

Resursele necesare proiectului - prezentare

Scop. După ce a fost creat planul detaliat pentru rezolvarea problemei comunității, următorul pas îl constituie identificarea resurselor necesare pentru realizarea planului. Există patru mari categorii de resurse pentru proiect: consumabile, bani, expertiză sau voluntari.

Descriere. Se alcătuește un tabel cu patru cadrane, în care sunt incluse cele patru categorii de resurse. Pentru fiecare dintre categoriile menționate notați întrebările de mai jos:

- Ce consumabile aveți nevoie și de ce? Cum le puteți obține?
- Câți bani aveți nevoie și pentru ce vor fi folosiți? De unde putem face rost de bani?
- Ce cunoștințe teoretice ar trebui să știm pentru a face un proiect de calitate? Cine ar fi în măsură să ne ajute cu expertiza?
- Cât de mulți voluntari avem nevoie pentru proiect și ce anume vor face? Pe cine putem invita să se alăture proiectului?

Pentru fiecare dintre aceste resurse identificați potențiali parteneri din comunitate interesați să sprijine proiectul desfășurat.

Resursele necesare proiectului - exemplu

Consumabile	Bani
<p>Ce consumabile aveți nevoie și de ce? Cum le puteți obține?</p>	<p>Câți bani aveți nevoie și pentru ce vor fi folosiți? De unde putem face rost de bani?</p>
Expertiză	Voluntari
<p>Ce cunoștințe teoretice ar trebui să știm pentru a face un proiect de calitate? Cine ar fi în măsură să ne ajute cu expertiza?</p>	<p>Cât de mulți voluntari avem nevoie pentru proiect și ce anume vor face? Pe cine putem invita să se alăture proiectului?</p>

Bugetul proiectului - prezentare

Scop. Bugetul estimează toate costurile necesare pentru atingerea obiectivelor proiectului. Cu ajutorul bugetului sunt dirijate cheltuielile, astfel încât resursele avute la dispoziție să fie folosite numai pentru activitățile care sprijină obiectivele proiectului.

Alcătuirea bugetului poate fi o sarcină complicată însă, în funcție de experiența clubului și cerințele finanțatorului, pot fi utilizate modele de buget mai simple sau mai complexe. Pe baza planului de activități fiecare activitate în parte va fi cuantificată din perspectiva cheltuielilor pe care le presupune.

Alcătuirea bugetului este momentul în care tinerii își vor răspunde la întrebările:

- Ce materiale sunt necesare pentru fiecare activitate? Câte?
- Care materiale sunt deja disponibile? Câte?
- Dacă nu sunt disponibile cum ar putea fi obținute?
- Pot fi ele împrumutate?
- Pot fi obținute ca donație?
- Putem strânge fonduri pentru a le cumpăra? Cât costă?
- Ne sunt toate cu adevărat necesare?
- La ce putem renunța, fără a afecta calitatea proiectului?

În general, în cadrul proiectelor de serviciu în folosul comunității, un model simplu de buget, ca cel de mai jos, este suficient.

Câteva sfaturi cu privire la planificarea bugetului:

- pentru orice tip de proiect / activitate ar fi bine să fie alcătuit un buget
- este recomandat ca bugetul să fie revizuit săptămânal
- realizați bugetul pe baza desfășurătorului de activități
- încercați să obțineți un feedback de la o persoană cu experiență
- niciodată să nu uitați de el și tot timpul să-l respectați.
- toți banii folosiți pentru diferitele cheltuieli în cadrul proiectelor, trebuie justificați cu documente justificative (chitanțe, facturi fiscale, bilete de călătorie etc.).
- țineți o evidență strictă cu privire la modul în care sunt folosiți banii proiectului

Model de buget simplu

Activități	Categorii de cheltuieli				Total
	Transport	Consumabile	Servicii	Altele	
Activitatea 1		38 lei		65 lei	103 lei
Activitatea 2			120 lei		120 lei
Activitatea 3					
Etc					
Total general					

Ghidul de parteneriat

Există o întreagă literatură cu privire la modul în care trebui să realizăm un parteneriat, rolul partenerilor într-un proiect și gestionarea parteneriatului pe principiul „câștig-câștig”.

De ce sunt partenerii importanți?

- pot oferi suport financiar, informațional, material și uneori resurse umane (ca voluntari în proiect).
- pot participa la activitățile noastre în calitate de invitați,
- asocierea noastră cu numele lor poate crește vizibilitatea proiectului, numele lor poate stârni interesul mass-mediei.
- unde sunt mai mulți, impactul proiectului e mai mare și în timp acesta devine un atu în atragerea de noi parteneri.

De ce s-ar alătura proiectului nostru?

- cred în ceea ce facem;
- doresc să contribuie la schimbarea pe care le-o propunem;
- au o sensibilitate legată de tema proiectului/problema pe care o abordăm sau a categoriei de beneficiari cărora ne adresăm.

Rolurile partenerilor pot fi din cele mai diverse:

- *finanțator* – să ofere bani, resurse materiale;
- *expert* – să vină cu resurse umane experimentate;
- *invitat* – să vorbească în timpul unor activități;
- *facilitator de servicii* - mediază relația cu alte organizații;
- *consultant* cu privire la anumite aspecte pentru care are mai multă experiență.

Cum construim un acord de parteneriat?

- Aflăm informații despre posibilul partener pe care îl vizăm (cu ce se ocupă, care sunt interesele sale, în ce proiecte s-a mai implicat, dacă are un interes anume pentru problema căreia ne adresăm noi, etc).
- Facem demersuri înainte de întâlnire (putem trimite un email cu informațiile despre programul IMPACT, despre proiect și ce anume dorim prin proiectul respectiv, cum ne poate ajuta partenerul, cum se poate el implica)
- Stabilim o întâlnire în care să putem vorbi direct cu respectivul partener
- Ne pregătim pentru întâlnirea cu partenerul - pregătim mapa cu informații despre proiect, printăm template-uri de la proiecte implementate, o listă cu resurse de care avem nevoie, lasând libertatea partenerului de a alege modul în care se va implica.
- Discutăm față în față: ne prezentăm pe noi, programul IMPACT, succesele unor proiecte anterioare, proiectul prezent, nevoile curente ale proiectului, modul în care se poate implica, condițiile de parteneriat, cine ce face, când, etc
- Întâlniri cu partenerul în funcție de implicare (dacă oferă resurse materiale, mergem la sediul firmei lui, dacă este invitat la evenimente, îl sunăm din timp sau mergem cu o invitație oficială, etc)
- Menționăm partenerul în orice interviu, dacă implicarea sa este semnificativă, dacă sunt mai mulți parteneri care contribuie cu puțin fiecare, pe afișe vor apărea logo-urile fiecăruia

- La finalul proiectului ne întoarcem cu mulțumiri, template-uri, o diplomă, o apreciere simbolică.

Ca în orice relație de parteneriat trebuie să existe beneficii și pentru partenerii noștri. Iată câteva sugestii despre ceea ce putem noi oferi în calitate de club IMPACT:

- Menționarea contribuției sale în presă, pe site-ul Fundației Noi Orizonturi, pe afișe, flyere cu informațiile proiectului pe care vor apărea și logo-ul lor (dacă este posibil);
- Menționarea numelui partenerului în toate materialele informative distribuite (postări pe diferite site-uri în domeniile lor de interes și în unele publicații ale partenerilor media, comunicate de presă, invitați ca speakeri în diverse evenimente ale proiectului).
- siglele lor pe materiale publicitare, obiecte promoționale și oferte speciale pentru participanți, parteneri și colaboratori;
- Introducerea siglelor pe premii (produse, cupe, medalii, diplome);
- Introducerea siglelor pe DVD-ul și în materialul foto/video distribuite participanților
- implicarea în activitate (dacă este emoționant pentru ei)

Cine ne poate fi partener?

- **Administrația locală (Primăria, Consiliul Local):** Unele proiecte de învățare prin serviciu în folosul comunității pot avea nevoie de aprobări din partea Primăriei, aceasta poate oferi fonduri și materiale pentru eventualele proiecte, sugestii în ce privește eventualele proiecte de serviciu în folosul comunității. Asistența autorităților locale va mări nivelul de dezvoltare al clubului și nivelul de complexitate al proiectelor dezvoltate de club
- **Mediul de afaceri local:** firme locale care sprijină în mod regulat evenimente din comunitate, care pot oferi suport financiar pentru IMPACT însă sprijinul poate fi oferit și sub alte forme, în funcție de specificul firmei și al proiectului desfășurat; o brutărie poate oferi mâncarea pentru un anumit eveniment sau o papetărie poate asigura hârtie, instrumente de scris pentru un proiect sau nevoile zilnice ale unui club
- **Organizațiile neguvernamentale locale:** multe organizații de tineret promovează aceleași valori ca și programul IMPACT, nu priviți aceste organizații ca și competitori – ele pot deveni excelenți sponsori sau colaboratori la proiectele IMPACT. Membrii IMPACT pot învăța foarte multe lucruri utile de la celelalte organizații (misiunea, activitățile pe care le desfășoară, modul de acțiune în comunitate) și își vor dezvolta abilități specifice (cooperarea, munca în echipă, responsabilitatea) care îi vor face mult mai pregătiți pentru colaborările viitoare
- **Mass-Media:** posturile de radio, televiziunile, ziarele locale pot promova cluburile IMPACT, în special atunci când clubul organizează un proiect mare

PROMOVAREA PROIECTULUI

Ghid de promovare a proiectului

Scopul promovării este acela de a prezenta comunității ceea ce reprezintă și face IMPACT: cine este, ce nevoi observă și de ce face ceea ce face. Aceasta este o metodă de educare publică și de încurajare. Indivizii care doresc să facă lucruri bune în comunitatea lor adesea dau greș din cauză că se simt singuri și în număr mic. Membrii IMPACT trebuie să fie conștienți că prezența lor are un efect pozitiv, încurajând pe alții asemenea lor:

- **Câștigăm încrederea oamenilor și suntem credibili în fața lor.** Sunt multe cauze pe care oamenii pot alege să le susțină, dar unii dintre ei sunt și sceptici - cred doar dacă văd dovezi. De aceea, pentru a ajunge la mai mulți susținători, ajută să promovăm proiectele pe care le plănuim și rezultatele lor.
- **Putem ajuta mai mulți oameni.** Cu o apariție în presă sau un post pe Facebook, cineva poate fi inspirat să ia parte la proiect, ca beneficiar sau sponsor.
- **Arătăm profesionalism.** Promovarea este la fel de importantă ca realizarea proiectului în sine, arată profesionalism în fața publicului și față de finanțatori (finanțarea acțiunilor noastre se face în baza unui acord ce are în vedere și promovarea acestor acțiuni). În plus, faptul că se vorbește despre un proiect aduce mai multă importanță aceluia proiect.
- **Îi facem pe elevi fericiți.** Aparițiile în presă sau menționarea proiectelor lor în materiale promoționale și Facebook îi fac foarte fericiți pe copii. Simt că acțiunile lor au valoare și sunt apreciate de ceilalți.

În mod natural, pentru a avea o imagine completă asupra unui eveniment / proiect, oamenii caută să găsească răspunsuri la 6 întrebări. De aceea, atunci când pregătim un comunicat de presă pentru jurnaliști sau pregătim materiale de promovare, este important să oferim răspunsuri la întrebările:

- **Cine?** organizează evenimentul, ce persoane sunt implicate.
- **Ce?** implică evenimentul, proiectul.
- **Unde?** se desfășoară.
- **Când?** se desfășoară.
- **Cum?** se desfășoară.
- **De ce?** are loc acesta.

Cum putem promova proiectele de serviciu în folosul comunității?

- **Postere** (școală, localitate etc). Important ca logo-ul clubului sau al partenerilor să fie prezent – oferă informații în plus despre cine susține proiectul.
- **Facebook**, excelent pentru comunicare internă, dar și promovarea activităților. Un grup de conversații închis, pentru discuțiile cu membri din Club. O pagină a Clubului IMPACT, pentru promovarea acțiunilor voastre. Exemplu: Clubul Ștefi IMPACT din Hârlău (jud. Iași) este foarte activ pe Facebook, iar membrii Clubului țin chiar și un blog în care povestesc constant ce pregătesc www.facebook.com/stefiimpact.ro/?fref=ts.
- **Relația cu jurnaliștii:** invitații la evenimente, comunicate de presă.

Când comunicăm?

Tot timpul. Din momentul în care ideea este prezentată în fața colegilor, se produce comunicarea, de fapt, pe proiectul respectiv. Însă, există două momente în care e important și absolut necesar să comunicăm și să promovăm proiectul:

- la început, când transmitem ceea ce urmează să facem, pentru a ne atrage aliați, parteneri, resurse;
- la final, pentru a prezenta ce am reușit să facem, ce schimbare am adus (diseminare)

Metode de promovare și diseminare:

- Trimitere comunicate de presă (înainte de proiect, informații din etapa de implementare și la finele proiectului- rezultatele / schimbarea).
- Social Media (Facebook, Twitter, YouTube - folosiți orice mijloace pentru a promova / transmite informații cu privire la ceea ce se va întâmpla)
- Prezentări publice (conferințe, seminarii, dezbateri etc.)
- Broșuri / pliante / flyere de prezentare a proiectului
- Mapa proiectului (o prezentare accesibilă ca înțelegere a proiectului, plan de buget, listă cu cereri- financiare, resurse materiale, umane etc)
- Banner
- Site web
- Tricouri personalizate
- Email-uri, SMS-uri - pentru toți prietenii
- Flash mob
- Animație stradală
- Concurs - va atrage mulți oameni (tragere la sorți)
- Teatru Forum pe proiect ca o introducere - realizat în spațiul public / durata scurtă de timp 10-15 minute.

Există un element în promovare și diseminare de care e bine să nu uităm și anume FOTOGRAFIILE. Este foarte important să folosiți conceptul de fotografii înainte și după proiect / acțiune / eveniment.

Realizarea de fotografii pentru a exemplifica cum arată problema abordată în proiect înainte de intervenție și după intervenție. Acest lucru se poate folosi în special în proiectele în care se poate observa această diferență: construcție, amenajare, renovare, plantare, curățare, etc. Sponsorii sau donatorii care primesc astfel de dovezi ale proiectelor vor fi foarte mulțumiți de investiția lor și e foarte probabil să vă susțină și pe viitor.

Ghid de promovare - model de comunicat de presă

Vacanță în PoIAAna cu destine

Prin campania „PoIAAna cu destine”, din proiectul „Solidari cu cei de lângă tine”, Clubul IMPACT Ștefi și-a propus să ajute 15 familii fără venituri (5 bătrâni singuri, o bătrână nevăzătoare, două surori bătrâne bolnave, o bătrână în a cărui grijă au fost lăsați cei 7 nepoți și 7 familii nevoiașe cu mulți copii - între 5 și 10) din două comunități izolate de lângă orașul Hârlău, Poiana Deleni și Pârcovaci. Prin acțiunea care a început în primăvară și se va desfășura până în octombrie, impactii vor să adune fonduri care să rezolve o parte din probleme, dar mai ales să-și arate solidaritatea prin vizite regulate în comunitate.

Astfel, sub genericul „Voluntari în ospețIE”, tinerii și-au propus să petereacă minim două ore săptămânal în fiecare din cele 15 familii, pentru a-i ajuta pe oameni la curățenie și alte activități din gospodărie. În timpul vizitelor, impactii vor culege poveștile oamenilor pe care îi ajută, dar vor aduna și informații despre tradițiile locale; vor face educație pentru sănătate prin facilitarea unor vizite la medic (cu concursul Primăriei Hârlău) și prin împărțirea de pliante; vor găti în fiecare sâmbătă „O masă caldă la biserică” pentru familiile nevoiașe, împreună cu membrii Asociației Tinerilor Ortodocși Români, filiala Hârlău și cu voluntari din Parohiile Deleni și Parcovaci și îi vor duce pe copiii într-o excursie la Mănăstirea Lacuri, unde vor organiza ateliere de creație plastică, iconografie, fotografie și de modelaj, urmând ca lucrările să fie licitate în septembrie, în timpul spectacolului cartabil „În Poiana cu TradițIE - Încălzim inimi!”. În cadrul aceluiași spectacol, la care vor fi invitați oameni de afaceri și potențiali sponsori, impactii vor să scoată la vânzare 100 de broșuri cu poveștile oamenilor în nevoie, banii adunați urmând a fi folosiți pentru achiziționarea a 10 căruțe de lemn pentru iarna care vine. Tot pentru adunarea de fonduri, impactii au lansat magazinul caritabil online „MIE îmi pasă! Dar ȚIE?” (<http://poiana-cu-destine.webnode.ro>) pentru a atrage un număr cât mai mare de colaboratori și potențiali donatori de obiecte casnice, haine, alimente neperisabile, articole de papetarie și menaj, orice ar putea constitui un dar pentru cele 15 familii sărace. În plus, ei vor să facă broșe tradiționale și să decoreze linguri de lemn pentru a fi vândute la rândul lor, tot cu scopul strângerii de fonduri, iar în toamnă intenționează să pună la cale un târg mai aparte în Colegiu și la Scoala Primară „Hapy Stars”, prin care să adune provizii pentru cămășile beneficiarilor - legume, fructe, dulcețuri, conserve.

Proiectul a fost deja promovat prin afișe și pliante împărțite în oraș, dar cei interesați pot afla amănunte la cald despre derularea lui pe blogul <http://poianacudestine.blogspot.ro>, de unde am luat și noi un mic citat pe care să-l transmitem mai departe: „Mulțumim celor care deja au făcut donații, tuturor celor care ne citesc și validează efortul nostru. Să ne reamintim că există trei categorii de oameni - cei care fac ca lucrurile să se întâmple; cei care privesc lucrurile întâmplându-se și cei care se întreabă ce se întâmplă. E alegerea noastră în ce categorii ne încadrăm!”

SCRIEREA PROIECTULUI

Formular de scriere a proiectului – elemente esențiale

Formularul de proiect este un document care cuprinde toate informațiile de bază ale proiectului de serviciu în folosul comunității. Acesta se completează imediat ce tinerii au trecut prin fazele preliminare de concepere a proiectului. Formularul de proiect cuprinde elementele esențiale ce țin de conceperea proiectului:

- 1. Titlul proiectului** (trebuie să fie scurt și creativ)
- 2. Motivația proiectului** (problema căreia îi răspunde proiectul și de ce a fost aleasă)
- 3. Perioada de implementare** (de preferință în luni, exemplu perioada martie – iunie 2016)
- 4. Scopul proiectului** (sub forma unei singure propoziții, scurte, care să prezinte rezolvarea problemei / nevoii identificate în comunitate)
- 5. Obiectivele proiectului** (pașii prin care este atins scopul, trebuie să fie specifice, măsurabile, abordabile de către club, de atins și încadrate într-o perioadă de timp; sunt recomandate 3-4 obiective de atins)
- 6. Grupul țintă și beneficiarii** (persoanele pentru care este făcut proiectul și care beneficiază direct sau indirect de pe urma lui)
- 7. Planificarea în timp** (se face în funcție de activități; este indicat a se folosi diagrama Gantt)
- 8. Bugetul necesar** (resursele financiare avute la dispoziție pentru implementarea proiectului și resursele pe care și le propun să le obțină din alte surse precum și defalcarea pe categorii de costuri)
- 9. Parteneri, sponsori, donatori** (sunt menționați toți partenerii și sponsorii propuși pentru proiect precum și rolul / contribuția pe care le vor avea în cadrul proiectului).

Formularul de proiect are rol atât de instrument de învățare, de fixare a celor învățate cât și ca instrument de promovare. Pe baza acestui formular de proiect scris, orice activitate care ține de comunicarea proiectului sau căutarea de parteneri și sponsori este mult îmbunătățită.

Formular de scriere a proiectului – exemplu

A. Informații despre clubul IMPACT	
Numele clubului IMPACT:	
Scoala / Liceu / Colegiu:	
Localitatea:	
Județul:	
Reprezentant lider IMPACT	
Date contact lider: adresă mail, număr telefon	
Reprezentant membru IMPACT	
Date contact membru: adresă mail, număr telefon	

B. Tematica proiectului (exemplu: sănătate, violență, drepturile omului, corupție, etc.)

C. Informații despre proiectul de serviciu în folosul comunității

1. Titlul proiectului

2. Problema identificată în comunitate: Ce problemă din comunitate își propune proiectul vostru să rezolve? Care sunt cauzele și efectele acelei probleme?

3. Beneficiarii proiectului: Care sunt beneficiarii direcți (cui se adresează proiectul în principal)? Care sunt beneficiarii indirecti (pe cine altcineva vizează proiectul vostru, persoane care nu intră în contact, în mod direct cu beneficiile proiectului)? Vă rugăm să completați și caracteristicile beneficiarilor – numărul lor, vârsta, etnie, religie, clasa socială etc. (exemplu: 20 elevi, cu vârste între 12-14 ani, cu probleme de vedere)

4. Scopul proiectului: Ce soluție ați găsit pentru rezolvarea problemei identificate? Descrieți cât mai explicit ce schimbare va produce proiectul vostru!

5. Activitățile proiectului: Care sunt activitățile pe care vi le propuneți pentru a vă atinge fiecare obiectiv propus? Cum se vor implica membrii clubului în realizarea fiecărei activități în parte? Activitățile trebuie să ducă la atingerea obiectivelor propuse! Explicați cât mai detaliat ce anume vă propuneți să realizați în cadrul fiecărei activități.

6. Activități de strângere de fonduri: Care sunt activitățile de strângere de fonduri pe care vi le propuneți să le realizați? Fondurile pe care le veți aduna vor fi folosite pentru a vă îndeplini scopul proiectului vostru.

7. Succesul proiectului: Cum vă propuneți să evaluați dacă v-ați îndeplinit scopul propus?

8. Promovarea proiectului: Cum vă propuneți să vă faceți cunoscut proiectul în comunitate și rezultatele obținute în urma implementării lui? Care sunt mijloacele de promovare / vizibilitate pe care vreți să le folosiți?

9. Partenerii, sponsorii, donatorii proiectului: Ce persoane, instituții sau organizații din comunitate vă doriți să atrageți în proiect? Detaliați cum se pot implica partenerii / sponsorii / donatorii în proiect? Partenerul poate fi reprezentat de școli, instituții publice, organizații, grupuri informale care au un rol activ în proiect. Sponsorii sau donatorii sunt persoane fizice sau private care contribuie cu o sumă de bani sau cu produse în activitatea de strângere de fonduri, dar care nu se implică obligatoriu direct în activitățile proiectului.

10. Bugetul proiectului: Cum vă planificați să cheltuiți bugetul? Care sunt categoriile de cheltuieli pe care aveți nevoie să le realizați și ce sumă alocați pentru fiecare categorie în parte? Specificați în detaliu ce vor conține categoriile de buget. (ex. de categorii: consumabile (hârtie colorată, lipici, carioci, carton, baloane etc.) protocol (pahare, farfurii plastic, șervetele, covrigei, apă etc.), materiale promovare (printuri afișe, stickere, fluturași etc.)

Categorie de costuri*	Suma necesară
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
TOTAL	

* de exemplu: consumabile, alimente, materiale de construcții, transport etc.

IMPORTANT: Toate documentele justificative trebuie să corespundă cu tematica proiectului, cu tipurile de activități propuse în proiect și cu categoriile de costuri menționate în tabelul bugetului!

MONITORIZAREA PROIECTULUI

Întrebări suport pentru monitorizarea proiectului

Următoarea listă este menită să ofere sprijin în monitorizarea proiectului pornind de la o serie de întrebări, structurate pe patru categorii: planul de activități, resursele proiectului, persoanele implicate și rezultatele așteptate

Întrebări în legătură cu planul de activități:

- Care este progresul desfășurării proiectului?
- Ne încadrăm în timpul propus în planul proiectului?
- Există diferențe între calendarul propus inițial și cel efectiv realizat?
- Care sunt activitățile realizate până în prezent?
- Există schimbări majore față de planul inițial? Ce presupun acestea?
- Care sunt provocările proiectului până acum?
- Ce soluții putem folosi pentru aceste probleme/provocări?

Întrebări în legătură cu resursele proiectului:

- Respectăm bugetul?
- Ne ajung banii?
- Cheltuielile efectuate depășesc bugetul propus? De ce?
- Sunt resursele utilizate în mod eficient?
- Este nevoie de resurse suplimentare? Cine ne poate ajuta?

Întrebări în legătură cu persoanele responsabile pentru diferitele activități:

- Persoanele responsabile sunt disponibile?
- Responsabilitățile sunt asumate conform cu planul proiectului?
- Care este calitatea și cantitatea muncii îndeplinite de fiecare membru al echipei?
- Sunt respectate angajamentele luate de membrii echipei?
- Care este dinamica echipei și relația dintre membrii IMPACT?
- Este nivelul de motivație al echipei ridicat?

Întrebări în legătură cu rezultatele:

- Rezultatele obținute sunt diferite de cele planificate? În ce direcție?
- Suntem în direcția realizării rezultatelor scontate?
- Ce a determinat abaterea de la situația planificată?
- Are proiectul impactul preconizat?
- Care este percepția creată în jurul proiectului?
- Cum sunt percepute succesele și realizările?

Tabel de monitorizarea proiectului

Ce va fi realizat?	Cine și cum?	Când?	Unde?	Ce rezultate?	Bugetul prevăzut?

Formular de raport al proiectului

Raportul cuprinde un sumar de informații privind aspectele relevante ale proiectului. În special, în cazul în care proiectul a primit susținere financiară din partea unei organizații finanțatoare, raportul este documentul oficial care încheie proiectul.

În cele de mai jos este prezentat un model de raport însă organizațiile finanțatoare pot solicita completarea unor formulare specifice de raportare.

1. Detaliați ce activități ați realizat. Cum anume s-au întâmplat toate etapele proiectului vostru? Dacă au existat activități ce nu le-ați putut realiza, explicați motivul pentru care nu ați reușit să le implementați.

2. Care au fost principalele rezultate ale proiectului? Câți beneficiari a avut proiectul, câți parteneri și sponsori ați reușit să atrageți, ce sume de bani ați reușit să strângeți, câte obiecte ați reușit să confecționați, câte afișe ați împărțit pentru promovare, etc.

3. Care a fost impactul proiectului asupra problemei pe care v-ați dorit să o rezolvați? Argumentați.

4. Cum au susținut membrii comunității proiectul (parteneri și/sau donatori ai proiectului)?

5. Ce sumă totală de bani ați obținut din activitățile de strângere de fonduri?

Cum au decurs aceste activități?

6. Vizibilitatea proiectului în comunitate: Ce materiale de promovare ați realizat - afișe, pliante, fluturași, bannere, postere? Au fost apariții în mass-media (tv, radio, presa scrisă, presa online, apariții online etc) cu activitățile proiectului? La câte persoane estimați că a ajuns informația cu privire la proiectul vostru?

Vă rugăm să treceți numărul de apariții și menționați unde au fost acestea (numele publicației / radioului / televiziunii, data, ora și emisiunea dacă este cazul). Atașați un exemplar din ziar / un link spre pagina web, un print-screen al articolului etc., unde a fost menționat proiectul vostru

7. De ce proiectul vostru ar putea fi o poveste de succes pe care toată lumea ar trebui să o afle? Care au fost punctele tari ale proiectului? Ce provocări ați avut și cum le-ați depășit? Ce schimbări a adus proiectul? Ce ați învățat în urma proiectului?

EVALUAREA PROIECTULUI

Puncte de atins în realizarea proiectelor

Următoarea listă oferă un ghid general pentru alegerea și construirea unui proiect. Este important ca la primele proiecte acest ghid să fie utilizat în etapa de evaluare. Pe măsură ce grupul se dezvoltă și maturizează, aceste caracteristici trebuie luate în considerare imediat după alegerea problemei și la începutul planificării.

- **Implică proiectul mijloace de informare în masă?** Chiar dacă nu necesită implicarea comunității, fiecare proiect este o oportunitate de a educa publicul. Gândește-te cum ar putea fi comunicat fiecare proiect pentru a dezvolta simțul de răspundere al comunității pentru problemele sociale.
- **Dezvoltă acest proiect capitalul social de tip inter-grupuri?** De câte ori este posibil, proiectele ar trebui să implice parteneriate cu alte grupe sau persoane individuale din afara grupului vostru. În afară de crearea mai multor oportunități pentru grupul vostru acest lucru este o oportunitate pentru membrii să învețe să se alieze cu organizatori externi și să dezvolte relații cu cei diferiți față de ei.
- **Îi face pe membrii comunității să conștientizeze și să înțeleagă mai bine problema în cauză?** Proiectele de serviciu în folosul comunității ar trebui să caute să se adreseze cauzelor mai mult decât efectelor unei probleme, să creeze lucruri care să dureze în schimbul celor care au succes doar de moment. Fiecare proiect de învățare prin experiență, ar trebui să încurajeze învățarea la ambele nivele: individual și la nivel de comunitate, facilitând reflecția activă și încurajând schimbarea pe termen lung.
- **Include acest proiect elementul distractiv?** Distracția este o componentă care atrage copiii și tinerii voluntari și îi învață cum să își pună în valoare dorința de a se juca în tot felul de activități care includ și muncă în folosul comunității.
- **Întrunește proiectul nevoile reale ale comunității în mod transparent?** (Ex: nu este partizan al unui interes care vine din interiorul școlii). Serviciul ar trebui să îmbunătățească calitatea vieții beneficiarilor și să aducă aspecte pozitive, îndepărtând aspecte negative din viețile lor. Proiectul nu trebuie să fie perceput ca un lucru făcut în interese proprii, ci ca o acțiune menită să-i ajute pe ceilalți - în special pe cei care sunt neglijăți sau pur și simplu diferiți.
- **Are proiectul acordul întregului grup?** Alegerea unui proiect ar trebui să nu creeze certuri între membrii unui grup sau între lideri și membri. Este esențial ca membrii să dețină controlul asupra proiectului. Chiar dacă liderii prezintă ideea, membrii trebuie să o considere a lor și să i se dedice.
- **Are proiectul rezultate măsurabile?** Cum vom ști dacă proiectul a avut succes? Cum arată succesul? Aceste întrebări necesită răspunsuri pe măsură. De exemplu, încearcă să înlocuiești „dacă vine multă lume” cu „vin cel puțin o sută de oameni”.
- **Include proiectul o componentă de advocacy?** Deși nu fiecare proiect trebuie să includă acest element, un grup stabil trebuie să își facă o țintă din a încorpora aspecte de advocacy cel puțin într-un proiect pe an.

Povestea proiectului nostru

Scop. Este o metodă care îndeamnă participanții să-și reamintească momentele principale ale proiectului prin crearea unei povești în care fiecare dintre membrii participanți este eroul/personajul principal.

Descriere. Povestea va fi spusă din propria perspectivă, așa cum s-a văzut cu proprii ochi. Participanții vor fi rugați ca în poveste să descrie acțiunea, sentimentele lor, provocările, descoperirile (despre sine și despre ceilalți) și finalul - așa cum îl văd ei - dar într-un mod foarte creativ.

Fiecare membru va fi invitat să-și spună povestea iar la sfârșit facilitatorul va face o punctare a prezentărilor subliniind:

- pașii care s-au identificat în majoritatea poveștilor
- emoțiile care s-au regăsit în grup
- soluțiile și provocările identificate
- descoperirile făcute
- variantele de final, așa cum le-a văzut grupul.

Dacă timpul este foarte scurt, se poate face o poveste a grupului. Se pornește dintr-o parte a cercului și fiecare spune 1-2 fraze, contribuind la poveste și la construirea personajelor ca grup.

Proiectul nostru în acvariu

Scop. Este o metodă de procesare a învățării adaptată după metoda „Acvariul”.

Descriere. Participanții sunt împărțiți în 4-5 grupe. Fiecare grupă va fi responsabilă să abordeze o anumită dimensiune a proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității.

Exemple:

- o grupă se va gândi la etapa de identificare a problemei, o alta la planificarea și la scrierea proiectului sau
- o grupă se va gândi la modul în care au lucrat cu beneficiarii proiectului și la impactul proiectului asupra lor; o grupă se va gândi cum s-a lucrat cu partenerii sau sponsorii din proiect sau
- o grupă se va gândi la partea de comunicare, de promovare, de vizibilitate a proiectului; o grupă se va gândi cum au lucrat ca echipă pentru implementare proiectului, etc.

Participanții se vor așeza apoi pe grupe, în cerc și își vor delega un reprezentat din grupă care va sintetiza discuțiile grupului. Vor avea loc mai multe runde de discuții. Pentru fiecare rundă de discuții, vor schimba reprezentantul care va rezuma discuțiilor din grup în funcție de întrebările alocate pentru fiecare rundă.

Exemple de întrebări specifice pentru fiecare rundă:

- **Runda 1:** Care au fost pașii făcuți în proiect în funcție de subiectul fiecărei echipe? Ce a funcționat? Care au fost punctele tari? Ce sentimente, emoții, gânduri vă treceau prin minte când totul se desfășura bine?
- **Runda 2:** Ce nu a funcționat? Care au fost provocările? Care au fost soluțiile găsite? Ce sentimente, emoții, gânduri v-au încercat în momentele provocatoare?
- **Runda 3:** Ce concluzii, păreri puteți extrage din punctele tari, din ceea ce a funcționat? Ce concluzii, semnificații, lecții puteți extrage din provocările voastre și din reacțiile voastre la provocările avute?
- **Runda 4:** Ce ați face diferit data viitoare? Ce anticipați că s-ar putea îmbunătăți în proiectul viitor? Ce ați face la nivel personal mai bine data viitoare?

După fiecare rundă de discuții, reprezentantul va rezuma discuțiile avute și le va prezenta. Dacă altcineva de la altă grupă dorește să adauge ceva, poate să o facă. Se vor da câteva minute după fiecare rundă/tematică pentru completări din partea celorlalte grupe. După finalizarea celor patru runde, facilitatorul va rezuma discuțiile și mai ales va puncta lecțiile învățate și planurile de îmbunătățire pentru următorul proiect.

EVALUAREA ÎNVĂȚĂRII

Întrebările de reflecție asupra proiectului

Scop. Reflecția asupra proiectului ajută participanții să recunoască și să clarifice ce au învățat de-a lungul experienței și să aplice lecțiile în experiențele următoare.

Lista disponibilă a elementelor pentru reflecția unui proiect anume este interminabilă; în orice caz, una dintre ipostazele obișnuite care ar putea fi folosite ca punct de reper pentru reflecție include următoarele: evenimente, sine, alții, muncă, probleme ale societății, relații între cetățeni. Aceste ipostaze oferă o diversitate de domenii în care reflecția poate fi folosită la proiectul implementat. Întrebările enunțate sunt exemple care pot fi schimbate, extinse și adăugate pentru a afla nevoia de reflecție pentru grupul pe care îl coordonați.

1. Reflecția asupra evenimentelor oferă posibilitatea de a analiza ceea ce s-a întâmplat atunci când proiectul a fost pus în aplicare. Această ipostază este folosită ca punct de intrare în reflecția mai profundă.

- Ce s-a întâmplat la proiect în această săptămână/lună?
- Cum au răspuns oamenii?
- Ce fel de probleme ai experimentat?
- Cum ați răspuns problemelor?
- Ce succes ați experimentat?
- Care a fost cea mai mare provocare în acest proiect?
- Care sunt planurile tale pentru perioada următoare?

2. Reflecția asupra sinelui îi ajută pe tineri să devină conștienți de creșterea personală pe care au experimentat-o și să-și evalueze eficiența personală.

- Cum v-ați simțit participând la acest proiect?
- Ce cunoștințe ați folosit pentru a-i ajuta pe alții?
- Ce ați făcut săptămâna/luna aceasta?
- Ce aspecte ale activității au fost cele mai interesante?
- Ce aspecte ale activității vi s-au părut cele mai provocatoare?
- Ce talente sau cunoștințe v-ar crește abilitatea de a schimba lucrurile?

3. Reflecția asupra altora îi ajută pe tineri să dezvolte respectul și compasiunea pentru ceilalți participanți de-a lungul proiectului.

- Cine sunt persoanele care au lucrat la acest proiect?
- Care sunt valorile, lucrurile în care cred, speranțele și visele lor?
- Ce au în comun ca grup?

- Prin ce se deosebesc ei ca indivizi?
- Cum fac ei față nevoilor și problemelor lor?
- Cu cine muncesc pentru schimbarea din viața lor?
- Ce forțe împiedică realizările lor?

4. *Reflecția asupra muncii* ajută participanții să evalueze eficiența serviciului și să-și îmbunătățească abilitățile în viitor.

- Ce câștigați ajutându-i pe alții?
- Cum beneficiază alții de efortul vostru?
- A încerca să schimbi lucrurile este ușor sau dificil? În ce fel?
- Cine sau ce v-ar ajuta să faceți „diferența” în comunitățile voastre?
- Cine sau ce îi îngreunează inițiativa de a face „diferența”?
- Credeți că toți ar trebui să ne ajutăm comunitatea? De ce?
- Ce valori sunt cele mai importante în a-i ajuta pe ceilalți?

5. *Reflecția asupra problemelor societății* este de ajutor în special în proiectele de advocacy, pentru că tinerii reușesc să înțeleagă cum schimbă munca lor lucrurile.

- Cărei probleme i s-a adresat proiectul vostru?
- Ce cunoștințe / abilități sau atitudini noi ați dobândit în urma experienței?
- Credeți că această problemă aduce rezolvări la probleme?
- Ce evenimente istorice sunt legate de această problemă?
- După părerea voastră, care sunt cele mai bune mijloace de a schimba ceva referitor la această problemă?

6. *Reflecția asupra relației dintre cetățeni și democrație* îi ajută pe tineri să vadă importanța serviciului atât la nivel personal, cât și la nivelul comunității.

- Ce este un cetățean bun?
- Cum pot cetățenii să își ajute comunitatea?
- Cum depinde democrația de participarea civică a mai multor oameni?
- Ce s-ar întâmpla dacă toată lumea ar încerca să facă lucrurile mai bine?
- Ce s-ar întâmpla în democrație dacă nimeni nu ar ajuta pe nimeni?
- Care este relația dintre munca în folosul comunității și a fi un cetățean bun?

(adaptat din Wade, pag. 99-102)

Harta experiențelor

Scop. Harta experiențelor – presupune desenarea unei hărți care să cuprindă experiența trăită pe parcursul proiectului.

Descriere. Ca facilitator, puteți scrie pe flipchart sau pe tablă ce spații metaforice s-ar putea găsi pe această hartă - dar de ei depinde dacă vor să le pună pe acestea pe harta lor sau dacă vor să creeze alte puncte pe hartă. Aceste locuri ar putea fi: „Mulțimea posibilităților”, „Raiul”, „Zona soluțiilor”, „Urcușul obositor”, „Piscina relaxării”, „Zona încordării”, „Mlaștina blocajului”, „Zona de joacă”, „Nisipurile mișcătoare”, „Pauza”, „Cascada distracției”, „Becul luminat”, „Zona confuziei”, „Lumina clarității” etc. După ce vor desena pe hârtia lor zonele, vor desena și traseul prin care au trecut, ce imagini, ce cuvinte sau ce desene le vin în cap pentru fiecare zonă prin care au trecut.

Se oferă, în funcție de complexitatea activității, suficient timp pentru desenarea hărților. După ce participanții vor finaliza hărțile lor și le vor prezenta, pornind de la desenele și explicațiilor lor puteți face un sumar al experienței întregului grup.

Competențele mele

Competențele sunt o combinație de cunoștințe, abilități și atitudini într-un anumit domeniu- ce știu, ce pot să fac cu ceea ce știu și ce atitudine am față de ceea ce știu și pot într-un anumit domeniu: **cunoștințe (a ști despre...), abilități (a putea să....) și atitudini (a fi....).**

Exemplu:

Un șofer competent este cel care știe regulile de conducere a mașinii (cunoștințe), care le aplică atunci când conduce mașina (abilități), și care are atitudinea potrivită la volan- este atent, responsabil, precaut.

Competențele mele		
Cunoștințe despre...	Abilitatea de a ...	Valori / Atitudini...
Ex: Ce este un proiect Ce înseamnă ecologia Ce este un obiectiv	Ex: Desena felicitări Planifica activități	Ex: Sunt mai respectuoasă Sunt mai atentă la ceilalți

Vocea tinerilor

Scop. Instrumentul de mai jos vă va ajuta în calitate de facilitatori să măsurați nivelul de implicare, de asumare a sarcinilor și rolurilor de către membrii grupului. E important de reținut faptul că pe măsură ce vocea / implicarea membrilor crește, va crește și capacitatea lor de deveni lideri în grupul lor, în viața lor.

Absent	Ghidat de tineri	Direcționat de tineri	Condus de tineri
Membrii sunt pasivi / executanți pentru că nu știu ce și nici cum să facă.	Facilitatorul construiește / aranjează proiectul pe baza intereselor membrilor. Membrii se implică în realizarea proiectului însă doar în măsura în care au instrucțiuni clare de la lider. Membrii reflectează asupra ceea ce au învățat și își asumă rezultatele proiectului	Membrii votează și stabilesc care este problema pe care o vor aborda în proiect și vor decide cum anume vor să o rezolve Membrii pot să își aleagă sarcini și roluri în cadrul proiectului, însă facilitatorul este acolo pentru a corecta neconcordanțe Membrii aleg metoda prin care să evalueze rezultatele proiectului și își asumă învățarea și rezultatele proiectului	Membrii ies în comunitate, vorbesc cu membrii comunității despre problemele sesizate de ei după care stabilesc care este problema pe care o vor aborda. Membrii dezvoltă un plan de acțiune și preiau conducerea în dezvoltarea proiectului. Membrii preiau roluri de lider pe toată durata proiectului, decid ce anume și cum vor evalua proiectul și ce va urma după această etapă.

Dacă după evaluarea grupului, în calitate de lider constatați că acest proiect a fost condus de dvs. în multe etape și vreți să creștetți implicarea tinerilor, la următorul proiect treceți la următorul nivel. Cum faceți asta? Simplu: încurajați inițiativele, nu mai oferiți din prima soluțiile la fiecare problemă apărută, mergeți pe ideile lor și vedeți împreună ce se întâmplă, nu mai decideți în locul lor, lăsați-i să își asume deciziile luate, oferiți-le ocazia să își aleagă modul prin care vor face evaluarea proiectului etc.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

European Youth Exchange Moldova, *855 de jocuri și activități – Ghidul animatorului*, 2005

Fundația Noi Orizonturi, *Manual IMPACT, Ghid pentru dezvoltarea unui club de tineret bazat pe metoda educației prin serviciu în folosul comunității*, 2009

Gheorghiu M, Negulescu R., *Ghid de comunicare publică*, Humanitas Educațional, 2001

Lickona, T., *Educating for Character*. New York, Bantam Books, 1991

Neagu, M (coord.), 2010, *Curriculum IMPACT. Cetățenie activă*, Fundația Noi Orizonturi

Serve and Learn America <http://www.uncfsu.edu/civic-engagement/service-learning/definition-of-service-learning>

University of California, 4 H – *Youth Development Program, Youth Service-Learning Project – Planning Guidebook*, 2012

Wade, R.C., *Community Service Learning: A Guide to Including Service in the Public School Curriculum*, Albany, State University New York, 1997

Iulie 2017, Fundația Noi Orizonturi

www.noi-orizonturi.ro

Acest material a fost dezvoltat de către Fundația Noi Orizonturi în cadrul proiectului „Profesori motivați, tineri pregătiți pentru viață!” co-finanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană Extinsă

Dreptul de copyright pentru această publicație aparține Fundației Noi Orizonturi. Reproducerea parțială sau integrală a acestui material este permisă doar cu acordul scris al Fundației Noi Orizonturi și în condițiile menționării sursei.

Acest material nu reflectă neapărat poziția oficială a guvernului elvețian. Responsabilitatea pentru conținutul acestuia este asumată în întregime de Fundația Noi Orizonturi.

Echipa de realizare a manualului

Autor: Tiberiu Culidiuc

Contribuție: Dana Bates, Sorana Pogăcean, Ramona Cîmpean

Corectură: Andreea Băltărețu